

HENNEQUIN y VEBER

PETIT y PATAUD

S. en C.

Vaudeville en tres actes

mes pessetes

PETIT Y PATAUD, S. EN C.

PETIT Y PATAUD, S. EN C.

VAUDEVILLE EN TRES ACTES

ORIGINAL DE

MAURICI HENNEQUIN Y PERE VEBER

TRADUCCIÓ CATALANA DE

D. BONAPLATA ALENTORN

BARCELONA
IMPREMPTA DE SALVADOR BONAVÍA
Plassa del Pi, 5
1910

Exemplar exclusiu pera la representació, publicat en EL «VAUDEVILLE»

PERSONATGES

PETIT	Senyor	*Josep Santpere*
PATAUD.	»	*Ferràn Bozzo*
LLUÍS RENARD	»	*Miquel Pedrola*
ARMAND	»	*Lluís Zanón*
MONBISSAC.	»	*Alexandre Nolla*
CAPITÀ JAMBARD	»	*Domenec Ceret*
PECHOT	»	*Jesús Maella*
LABARBE	»	*Miquel Ortin*
LLOP.	»	*Salvador Cervera*
PONTOY	»	*Joan Pons*
AUGUST	»	*Miquel Pros*
ARSENI	»	*Alfons Vidal*
CHAUFFEUR	»	*Enric Villamore*
ENRIQUETA	Sreta.	*Marguerida Xirgu*
BLANCA.	»	*Dolors Pla*
SENYORA MAZAUBRAN . . .	Sra.	*Montserrat Faura*
CLARA	Sreta.	*Ampar Ferrándiz*
CHECHETTE	Sra.	*Elena Jordi*
MARÍA	Sreta.	*Lluisa Bofarull*

Mariners y gentdarmes

ÈPOCA ACTUAL

El primer y tercer actes, a París; el tercer, a Cotte-sur-Mer

Acota l'apuntador.

ACTE PRIMER

Despatx de la casa Petit y Pataud, S. en C. Porta al fons; dues a l'esquerra y una a la dreta, segon terme: a la dreta, primer terme, una finestra. A l'esquerra de la paret del fons, una llibrería. A la dreta, un moble. Dues taules de despatx. Un tubo acústic en cada taula. Sobre la de l'esquerra un timbre elèctric y un rellotge de peu. Butaques y cadires davant de les taules; a cada costat de la porta del fons, un penja-robes. Una panera de papers prop de la taula de la dreta.

ESCENA PRIMERA

PETIT *y* PATAUD

Al aixecar-se'l teló, en PETIT, *assegut a l'esquerra de la seva taula, mata'l temps fent aucells de paper. Entra pel fons en* PATAUD

PAT. Bon día, Petit.
PETIT. Hola, Pataud.
PAT. Ab què t'entretens, ara?
PETIT. Ja ho veus: ara'm dedico a l'avicultura.
PAT. (*Després de deixar el seu abrich y el barret al penja-robes de la dreta.*) Bé, home, bé. Ja'm puc escarrassar jo perquè'ls nostres negocis marxin, que tu mentrestant t'entretents fent aucells!...
PETIT. Perquè volin. Què més desitges de mi?
PAT. (*Anant a seure a la seva taula.*) Veuràs, deixem-ho córrer, que no'm vuy enfadar.

PETIT. Vaja, calla, rondinaire, que't queixes d'estar massa bé; mira que'n vas tenir de sort al trovarme a mi per soci!

PAT. No me'n parli-s!

PETIT. Què vols dir? Que tot el pes de la rahó social l'has de portar tu? Ja ho sé. Que jo no'm cuido de rès? Ja ho sé també. Peró... y el meu somriure? Que no tinc el millor somriure del *boulevard* Monmartre, jo? Al cap de dos anys d'estar al teu costat, de viure sota'l mateix sostre, de veure com trevalles en el mateix despatx, no m'has pogut fer enfadar ni una sola vegada! Posa-t una mà al pit y confessa-ho tu mateix: N'hauries trobat cap més, al món, d'home capàs de soportar el teu gènit... insoportable?... No!

PAT. Per això't vaig escullir. Per això y perquè'm mancava un soci capitalista pera constituir la casa...

PETIT. Petit y Pataud, S. en C., abonos químics!

PAT. Però'l cas es que mentres jo trevallo, tu...

PETIT. Jo t'encoratjo. Es una forma còm qualsevol altra de colaboració!

PAT. (*Aixecant-se y anant cap a la taula de'n Petit.*) Bé, bé; ja he examinat la correspondencia, jo.

PETIT. Has fet santament. La correspondencia es una cosa que no pot deixar-se abandonada. Y què hi ha de nou?

PAT. Que la casa Morris ha contestat.

PETIT. La casa Morris, de Londres?... Ha contestat?... Y què ha contestat?...

PAT. Que si li convenen les nostres ofertes, ens comprarà mil tonelades de fosfat. Avuy mateix se decidirà la cosa.

PETIT. Molt bé!

PAT. Espero telefonema del nostre corresponsal...

PETIT. Perfectament.

PAT. Y segons lo que digui, haurem de marxar immediatament cap a Londres.

PETIT. Ah, vatúa! Tot a rodar! No hi comptis ab aquest negoci!

PAT. Per què?

PETIT. Perquè jo no hi vaig a Londres.

PAT. Es dir que no vols acompanyar-me?

PETIT. Endevinat.

PAT. Per quín motiu?

PETIT. Perquè ja estic bé a París.

PAT. Però, y el gran encàrrec den Morris?

PETIT. Ja t'he dit que no comptessis ab ell si comptaves ab mi.

PAT. Sigues franc y confessa que't sab greu deixar la teva dòna, sola, a París, encara que no sigui més que per vintiquatre hores!

PETIT. Jo?

PAT. Tu! Tu, que estàs cosit a les seves faldilles.

PETIT. (*Aixecant-se y anant cap a en Pataud.*) Y bé, si; jo me l'estimo a la meva Enriqueta; es la meva gloria, la meva alegría.

PAT. Y la teva preocupació! Ah, tens ben bé la dòna que't mereixes!

PETIT. Per xò m'hi vaig casar. També té la gracia del somriure l'Enriqueta! Y quín somriure! Ens hauries de veure quan sortim al carrer ella y jo! La gent ens mira; y els homes passen murmurant: «Vet-aquí un xicot que no s'aborreix»... y tenen rahó! (*S'asseu a l'esquerra de la taula d'en Pataud.*)

PAT. Si no fos que...

PETIT. Que, què?

PAT. Rès...

PETIT. Mal intencionat!... Si't veig venir de tres hores lluny! Anaves a dir: «si no que la teva dòna és massa lleugera», oy?

PAT. No ho he dit això.

PETIT. Però ho anaves a dir! Y hauries afegit: «La teva Enriqueta surt sola quan vol y després t'explica lo que ha fet y lo que ha deixat de fer... si li dóna la gana; y ademés és malgastadora...»

PAT. Te repeteixo que jo no he dit això.

PETIT. Y jo't repeteixo que ho anaves a dir, que és lo mateix... Y no't pensis; ja sé que tens un bon xic de rahó en aquest punt! L'Enriqueta és deplorablement lleugera... (*S'aixeca.*) Es jove... massa jove, però jo me l'estimo ab tota la meva ànima y perquè m'estimi ella una mica, li perdono tots els seus deliciosos defectes.

PAT. Es allò: cada hu comprèn la vida a la seva manera! (*Li entrega unes cartes.*) Té, firma-m això... En cambi, jo...

PETIT. (*Prenent-li les cartes.*) Oh, tu!... Tu ets l'home de la sort; no solament has trobat un amic y soci

com jo, sino que t'has casat ab una dòna que té totes les perfeccions.

PAT. Tu ho has dit; les té, no les tenía. Les té perquè jo les hi he donades!

PETIT. (*Tornant-se a aixecar després d'haver firmat les cartes.*) La Blanca es la distinció mateixa; la mateixa reserva, la calma, la sumissió, la dolcesa.

PAT. Y l'honorabilitat, Petit; l'honorabilitat en persona. La Blanca surt poc y encara sempre ab mi!

PETIT. Ara m'explico per què li agrada tant estar-se a casa... Continúa... (*Va a asseure-s a l'esquerra de la seva taula.*)

PAT. (*Passant a l'altre costat de la taula d'en Petit.*) També'n tenia de defectes deliciosos la Blanca, també; però al primer moviment de revolta, d'independencia que vaig notar en ella, vaig saber dominar-lo ab tal energía, que may més ha reviscolat. L'energía! Vet-aquí'l gran mètode d'en Pataud!

PETIT. Tant gran com perillós.

PAT. Cah! La feblesa és lo perillós ab les dònes! Y si a tu't passa alguna cosa...

PETIT. Que l'Enriqueta m'enganyi?... y què?... Quan ho sàpiga'm quedaré tan tranquil; pots estar-ne segur.

PAT. Y li perdonaràs?

PETIT. Això may! Y no'n parlem més...; ja n'hi ha prou.

PAT. Com vulguis. (*S'aixeca y se'n entorna a la seva cadira.*)

ENRIQ. (*Desde dins.*) Tornaré d'aquí un quart.

PETIT. Pst!... Es ella...

ESCENA II

ELS MATEIXOS *y* ENRIQUETA

L'Enriqueta, vestida de carrer, entra per la segona esquerra

PETIT. (*Anant a abrassar-la.*) Bon día, reina meva. Fícsat-hi, Pataud: el més bell somriure de París!

PAT. (*Fent els seus comptes.*) Sí, sí... Ja... ja... Bon día, senyora.
ENRIÇ. Se troba bé de salut, senyor Pataud?
PAT. No tinc temps de trobar-me malament.
ENRIÇ. Que ja s'ha llevat la Blanca?
PAT. La meva senyora se lleva sempre quan me llevo jo: a dos quarts de vuit.
ENRIQ. Pobra Blanca, ja la planyo! Tant bó que és pendre la matinada! Oy, nanet?
PAT. La meva senyora no es un moble de luxe; la meva senyora ajuda al seu marit.
ENRIQ. Y el seu marit treballa sempre! Ay! Es ben marejador que's treballi tant en aquesta casa!
PETIT. No me'n parlis.
ENRIQ. Pobre nanet meu! Senyor Pataud, no me'l fassi cansar massa, eh?
PAT. Estigui-n tranquila d'això.
ENRIQ. Es que's mata treballant y després (*Abrassa al seu marit.*) se'm posarà malalt.
PAT. Senyora! No'm fassi perdre la paciencia.
PETIT. Deixa-l estar, que quan hi ha gent li agrada fer l'amohinat. (*Truquen a la porta.*) Endavant.

ESCENA III

ELS MATEIXOS *y* PONTOY

PONT. (*Entrant pel fons.*) Bon día.
PETIT. Oh! En Pontoy!
PAT. (*Ap.*) Un altre inútil.
PONT. (*A Enriqueta.*) Senyora, li beso'ls peus
ENRIQ. Temps ha que no l'haviem vist per aquesta casa, senyor meu.
PETIT. L'Enriqueta té rahò. Y això que vius al pis de sobre.
PONT. He passat un mes a fòra prenent banys de mar ab la meva germana y la meva neboda, y acabo d'arribar. (*Adonant-s'en den Pataud.*) Oh, senyor Pataud! Bon día, senyor Pataud! (*Encaixen.*)
PAT. Bon día, senyor Pontoy.
PONT. No'l molesto pas?
PAT. Al contrari...
PONT. Y la senyora Pataud?
PAT. Per allà dintre arreglant la casa, com de cos-

tum. No'n sab de perdre'l temps la meva senyora.

ENRIQ. (*Rient.*) Ni jo; y me'n vaig per no perdre-l sentint-lo a vostè. (*A en Pontoy.*) Dispensi-m, és l'hora de pendre la meva dutxa. Fins a ara.

PONT. A les seves ordes, senyora meva.

ENRIQ. (*A Petit.*) Una abrassada ben forta!

PETIT. Tan forta com vulguis! (*S'abrassen.*)

ENRIQ. Y un rosari de petons!

PETIT. Tot un rosari. (*Se besen.*) Enriqueta meva!

PAT. (*Indignat.*) Senyor Petit!

PETIT. No'm distreguis que passo el rosari ara.

PAT. (*Ap., furiós.*) Vaja, que no hi ha manera d'escriure ni una carta ab la serietat que'l negoci reclama, ab aquestes condicions.

ENRIQ. Fins a la tornada, videta.

PETIT. Fins a la tornada, gloria.

ENRIQ. (*Tirant-li un petó desde la porta del fons.*) Un...

PONT. (*Que's troba entre marit y muller y es creu que'l petó va per ell, tot confós diu:*) Ah, senyora! (*Y li torna'l petó.*)

PETIT. No, noy, no era per tu.

PONT. Ah, dispensi-m; jo'm creia...!

PETIT. (*Tirant-li petons a l'Enriqueta.*) Té... té!...

ENRIQ. (*Fent lo mateix y rient.*) Dos!... tres!... dèu!... cent!... mil!... (*Se'n va.*)

ESCENA IV

PETIT, PATAUD *y* PONTOY

PONT. Quina muller més simpàtica que tens!

PETIT. Y quin marit més simpàtic té ella, eh?

PAT. Senyor Pontoy: Temo que nosaltres li estem fent perdre un temps molt preciós que vostè té d'emplear ab algun assumpte de més importancia...

PONT. (*Anant a asseure-s a l'esquerra de la taula de'n Pataud.*) Té rahó; y ja quasi me'n havía distret. En efecte: vinc per un assumpte d'importancia.

PAT. De debò?

PONT. A veure, amics meus, parlin-me ab tota fran-

quesa: Què'n pensen vostès del senyor Lluís Renard?

PETIT. Se refereix al nostre caixer y home de confiansa?

PONT. Sí.

PETIT. Doncs bé: tota vegada que és el nostre home de confiansa, es que pensem que la mereix tota. Crec que això està claríssim. Per altra part, és un gran calculador; coneix molt la comptabilitat y posseheix una envejable clarividencia mercantil.

PONT. No m'he explicat prou bé. Demano referencies de l'home en sa vida privada y tracte social, de les seves condicions morals y físiques.

PAT. Té vinticinc anys; aspecte sà; no perd les nits y's fuma un paquet de cigarros de paper cada vuit dies.

PETIT. En Lluís és un xicot excelent; fa molts anys que'l conec. Una mica interessat, això sí... és amable... servicial...

PAT. Un bon tros dèbil de caràcter.

PETIT. Això també; es bo com el pa.

PONT. (*Aixecant-se.*) Perfectament. Serà un marit immillorable!

PETIT. Ah! Se tracta d'un matrimoni?

PONT. Sí.

PAT. (*Pietosament.*) Pobre xicot!

PONT. Se tracta... de la meva neboda.

PAT. (*Ap. y arronsant les espatlles.*) Y per això m'ha fet perdre tant temps aquest ximple?

PONT. Ma germana desitja casar-la... a la seva filla; és una nena ben educada... y té un bon dot. Y jo he pensat ab el senyor Renard.

PETIT. Doncs te responc d'ell. Es honrat fins a l'exageració.

PAT. (*Que s'ha aixecat.*) Y en el negoci tan perillós és un home sense cap mena d'escrupols com un home excessivament escrupulós.

PONT. Y coneixen les seves costums?

PETIT. Són moderadíssimes... Si jo tingués dues filles, me sabría greu no poguer-n'hi donar més que una.

PONT. Ja'n tinch prou! No vuy saber rès més.

PAT. (*Irònicament.*) Doncs pot-ser serà convenient que sàpiga també que no guanya cap gran sou.

PONT. La meva germana no dóna importancia a aquest

assumpte... Li escriuré que vingui a París ab la nena, y ab qualsevol excusa els farem una visita y les presentaré a vostès y a aquest jove excepcional.

PETIT. Ens alegrarem molt de coneixer-les.

PONT. Y si'ls joves s'agraden que's casin.

PAT. (*Anant a asseure-s a la seva taula.*) Es dir que vostè ja's considera suficientment informat?

PONT. Me remeto a les referencies definitives que m'ha donat en Petit... Es aquí el senyor Renard?

PETIT. En aquest moment està treballant al seu despatx. (*Senyala la segona dreta.*)

PONT. Doncs vostès que hi tenen confiansa, tractin de conèixer què'n pensa ell del matrimoni; si hi té inclinació o repugnancia: si, en fi, està ja compromès.

PETIT. Deixi-ho pera mi; ara mateix vaig a tantejar la cosa ab habilitat.

PONT. (*A Pataud.*) Mentrestant, ab el seu permís, aniré a entregar a la senyora Pataud una recepta de cuina que'm va donar... Com el cuida a vostè la seva muller!... Es aquí?

PAT. La senyora Pataud sempre es aquí!

PETIT. Subjecte al jou marital! Métode Pataud!

PONT. Doncs en un instant la saludo y torno. (*Surt per la primera esquerra.*)

ESCENA V

PETIT, PATAUD *y després* LLUÍS

PETIT. (*S'en va a la seva taula y bufa al tornaveu.*) Cridem-lo a n'en Lluís.

PAT. Per què?

PETIT. Per sondejar-lo.

PAT. Ximple! Ets el més indicat tu per fer casaments; com que vas tenir tant d'acert al fer el teu... Y, ademés, es un tipo interessant el nostre caixer.

PETIT. Te privo de parlar-ne mal d'aquest xicot; ja sabs que es un amic meu.

PAT. Déu els cría... (*Se sent el xiulet del tornaveu.*)

PETIT. (*Parlant-hi.*) Què pots venir Lluís?

PAT. ... y la teva dòna els ajunta.

PETIT. Què dius, què dius ara, infelís?

PAT. Dic que aquest mico està enamorat de la teva dòna.

PETIT. Calla, mala llengua, calla! En Lluís es un xicot de totes prendes,

PAT. Casa-l y et venjaran desseguida. Es de la teva colla.

LLUÍS. (*Entrant per la dreta; va ab pantufles, armilla y mànegues de llustrina.* Què hi ha?

PETIT. Se tracta d'un assumpte...

LLUÍS. (*A Pataud.*) Del negoci de la casa Morris? No hi tinc confiansa.

PAT. (*Trayent-se'l de sobre.*) No m'amohini a mi... (*L'indica que se'n vagi a explicar-ho a en Petit.*)

PETIT. (*Fent seure a Lluís al seu davant.*) Seu... se tracta de la teva felicitat.

LLUÍS. Ah! (*Ap.*) Hem deuen apujar el sou. (*Somrient mira de cúa d'ull a en Pataud.*)

PETIT. Que tens promesa, tu?

LLUÍS. No n'he tingut may.

PETIT. De debò? Ni cap amiga íntima o superficial?

LLUÍS. Cap, t'ho juro.

PETIT. Molt bé; ja n'estava segur jo. Quedem, doncs, que tens el cor lliure.

LLUÍS. (*Enguniós.*) Déu meu!

PAT. (*Irònic.*) Ah!... ah!...

PETIT. Què pot-ser estimes a algú?

LLUÍS. (*A mitja veu.*) Sí.

PAT. Ah!... ah!...

PETIT. (*A en Pataud.*) Vols fer el favor de cuidar-te de la teva feina tu? (*A en Lluís.*) Doncs és llàstima... perque se m'havía confiat la missió de proposar-te un bon casament. Però, en fi, si tu en tens un de millor...

LLUÍS. (*Aixecant-se.*) No és que'n tingui cap de millor ni de pitjor... perquè ab la dòna que estimo no puc casarm-hi.

PETIT. Perquè no es digna de portar el teu nom?

LLUÍS. Perquè... En fi, no'm preguntin res més.

PETIT. La teva ànima també té'l seu secret, la teva vida el seu misteri!

PAT. (*Irònic.*) Un amor impossible, ferm y eternal...

PETIT. Un dolor sense esperansa de consol.

LLUÍS. No puc dir-ho; no m'ho fassin dir...

PETIT. Y quí és ella? Què hi diu?

LLUÍS. Ella no n'ha sapigut may rès, t'ho prometo.

PETIT. (*Aixecant-se.*) Ah, si? En aquest cas, noy, val més que't casis.
LLUÍS. Ja m'ho ha dit el metge.
PETIT. Ho has consultat al metge això?
LLUÍS. Sí; feya temps que no podía dormir; jo'm creya que m'ho donava'l fetge, però sembla que'm venía de més endins.
PAT. De l'estòmac?
LLUÍS. No. De l'ànima.
PETIT. A-les-hores... estàs decidit a casar-te?
LLUÍS. Ja que no hi ha altra manera de poguer dormir!...
PETIT. Entesos. Això anirà com una seda. En Pontoy te proposa una parenta seva. (*Se sent el xiulet del tornaveu de'n Pataud. En Pataud escolta.*)
LLUÍS. Oh! No tinc preferencies per cap. Responguin-li que acepto.
PETIT. Ha entrat a veure la senyora Pataud, y així que sortirà...
PAT. (*Parlant en el tornaveu.*) Sí, ja baixem... (*A en Petit.*) Es el telèfon de Londres, per l'assumpte Morris. (*S'aixeca y dóna cartes a en Lluís.*) Tingui, Lluís, prengui això. (*A en Petit.*) Vina tu. (*Se'n va per la segona dreta.*)
PETIT. Ja vaig. (*A en Lluís.*) Si veus a en Pontoy abans que jo, espero que li donaràs una resposta satisfactoria.
LLUÍS. Vesten tranquil.
PAT. (*Al peu de la porta.*) Que vens?
PETIT. Sí, home, sí; y després diràs que no treballo!

ESCENA VI

LLUÍS *y* BLANCA

BLANCA (*Entrant per l'esquerra primer terme.*) Déu lo guart, Lluís.
LLUÍS. Senyora Pataud!... Què ha vist al senyor Pontoy?
BLANCA En aquest moment explica'l «pollastre a la Sarah Bernhardt» a la cuinera. Ha arribat el correu?
LLUÍS. Sí, senyora.
BLANCA No ha portat rès pera mi?
LLUÍS. Rès.
BLANCA Ni un catàleg, ni un prospecte?

LLUÍS. Ah, sí! Un prospecte de vins... El senyor Pataud l'ha tirat a la panera dels papers.

BLANCA (*Corrent a buscar el prospecte.*) Precisament l'hem acabat el vi.

LLUÍS. Vostè sí que és una senyora per una casa.

BLANCA (*Ab alegría.*) Ja l'he trobat. Es aquest. Ah, senyor Lluís, que n'estic de contenta!

LLUÍS. Y jo que me'n alegro.

BLANCA Senyor Renard: escolti.

LLUÍS. Digui.

BLANCA Com està l'assumpte Morris?

LLUÍS. Negociant-se, senyora.

BLANCA Si continúen les negociacions es probable que'l senyor Pataud se vegi obligat a fer un viatge a Londres, oy?

LLUÍS. Si continúen, segurament.

BLANCA Segurament?

LLUÍS. Forsosament.

BLANCA (*Sospirant.*) Ay! Què'n són de tristes aquestes separacions!

LLUÍS. Vintiquatre hores aviat són passades.

BLANCA Quan ell és aquí, sí; però quan no hi és, a-leshores me semblen sigles. Si en Pataud fa aquest viatge me semblarà que passo vintiquatre sigles de viudetat. (*Cambiant de tò.*) Vol dir que'n tindrà prou ab vintiquatre hores pera ultimar el negoci?

LLUÍS. Sí, senyora.

BLANCA Millor. Si l'hagués d'esperar un sigle més, ja'm trobaría momificada.

LLUÍS. Quí pogués ser estimat així! Què'n té de sòrt el senyor Pataud!

BLANCA Ja ho pot ben dir. (*Va per anar-se'n per la primera de l'esquerra, a n'aquest moment se sent riure a l'Enriqueta.*)

ESCENA VII

LLUÍS, BLANCA *y* ENRIQUETA

BLANCA Ets tu, Enriqueta?

LLUÍS. (*Emocionat.*) La senyora Petit.

ENRIQ. (*Entrant, corre a mirar cap a la finestra.*) No; m'ha perdut.

LLUÍS. (*Ap.*) Que n'ès de bonica, Déu meu!

ENRIQ. (*Apartant-se de la finestra.*) Es molt divertit això! Molt divertit!

LLUÍS. (*Ap.*) Ah, no! No'm casaré pas!

BLANCA Què tens?

ENRIQ. M'han seguit! M'han seguit!...

LLUÍS. Quí ha sigut el pillastre?

ENRIQ. Deixi-l estar, Lluís; es molt divertit tot això. Són molt atents els senyors que'm segueixen. M'agrada sentir-los quan me diuen a cau d'orella: «Ahont va tan depressa?», o bé «Aquets peus no s'han fet per trepitjar fanc; vol que agafem un cotxe?»

BLANCA A mi no me les diuen may aquestes coses.

ENRIQ. Perquè tu fas cara de persona excessivament decenta. A mi'm prenen sempre per una *cocotte*.

BLANCA Oh!

ENRIQ. Y m'agrada que m'hi prenguin.

LLUÍS. Senyora Petit!

ENRIQ. Anem! En Lluís ja s'ha escandalitzat. Pobre Lluís! Posi-s a la rahó. Què hi fa que'm prenguin per una *cocotte* si no ho soc; jo'ls deixo dir y ells me proposen coses y jo disposo sempre les contraries.

LLUÍS. Què ha de dir vostè?

ENRIQ. La veritat; si m'agraden aquestes assiduitats és perquè sé que quan torno a casa, fugint d'algú que'm persegueix, abrasso al meu marit ab una efusiò, que li plau extraordinariament.

BLANCA Enriqueta!

ENRIQ. També t'escandalitzes tu? Què t'has pensat de mi? El cas d'ara és el de sempre. Tornava de pendre la dutxa, y jo sé que quan torno de pendre la dutxa estic adorable.

LLUÍS. (*Ap.*) Ay, sí!

ENRIQ. He atravessat el *boulevard* y m'he creuat ab un senyor elegant, de mitja edat, que, al veure-m, ha volgut aturar-se pera mirar-me. A-les-hores m'he aixecat una mica les faldilles... així... com per evitar que s'embrutessin ab el fanc, però en realitat, pera sugestionar-lo ab les promeses dels meus tormells. M'he l'he mirat dissimuladament hi he vist que s'havía empassat l'am y que me l'amportava... Després m'ha parlat y jo li he respost.

LLUÍS. (*Indignat.*) Vostè li ha respost?

ENRIQ. Es clar. Per què no? Ell m'ha preguntat: «Pot dir-me quí és vosté, hermosa?» (*Rient.*) A-leshores se m'ha ocorregut una bogería; algú m'ha donat entenent de que m'assemblo a la senyoreta Dubarry del teatre de Varietats; hi he pensat y he respost: «Soc la senyoreta Dubarry, de Varietats». «Vol dir?, ha fet ell; «Y ara se'n va a l'ensaig?» «Y crec que he fet tard», li he contestat jo, y havem seguit caminant parlant d'intrigues de teatre. Oh! M'ha contat coses inusitades de les actrius, aquell bon senyor. Indubtablement el viatjar es molt instructiu. Quan hem sigut aprop del passatge dels Panorames, li he dit: «Esperi-m aquí, y a la sortida ens tornarem a trobar.» He atravessat el passatge y m'he escapat per l'altre extrem. A hores d'ara el meu senyor de mitja edat deu continuar fent centinella al davant de Varietats. D'aquí vuit dies hi aniré a veure si encara hi és.

LLUÍS. Miri, senyora, que té una inconseqüencia de caràcter vostè.

ENRIQ. Lluís, espero que no va a fer-me un sermó, ara; vostè és el meu millor amic, oy?

LLUÍS. Ho soc y perxò'm fa pena veurer-la com se compromet de tan mala manera.

ENRIQ. (*Interrompent-lo y ab molt aplom.*) Senyor Lluís, vingui y abrassim.

BLANCA Oh! Enriqueta! Davant meu!

ENRIQ. Y què? En Lluís no és pas un home! Es un confident. Apa, Lluís.

LLUÍS. (*A punt d'abrassar-la però contenint-se emocionat.*) Senyora, jo no puc.

ENRIQ. No pot, però ho farà com si pogués. (*S'abrassen.*)

LLUÍS. Ay! Què'n soc de feble, Déu meu, què'n soc de feble!

ENRIQ. Y ara entòrnis-s'en a la feyna.

LLUÍS. (*Anant-se'n per la dreta.* El metge té rahó: m'haig de casar.

ESCENA VIII

BLANCA *y* ENRIQUETA

ENRIQ. Pobre xicot, el faré tornar boig!

BLANCA Com t'estima!

ENRIQ. D'un quan temps ensà no dorm ni descansa.
BLANCA Y no't creguis; no es gens despreciable el senyor Renard.
ENRIQ. Al contrari. Té una bellesa plena.
BLANCA Pel meu gust val més que'l teu marit.
ENRIQ. No les he fet may aquesta mena de comparacions.
BLANCA Però es que tu...
ENRIQ. Jo, què?...
BLANCA En fi, t'agrada ó no en Lluís?
ENRIQ. Sí que m'agrada, per què?
BNANCA Tu fas la discreta... y m'enganyes, però jo comprenc bé les coses... perquè jo... Però no, ja t'ho diré més tard... si'l negoci Morris va endavant.
ENRIQ. Dígam-ho ara.
BLANCA (*Anant-se'n per la primera esquerra.*) No, més tard, més tard. Me'n vaig a contestar al meu proveidor de vins.

ESCENA IX

ENRIQUETA *y després* MONBISSAC

ENRIQ. No sé què pensarme-n de la Blanca. (*Truquen al fons.*) Endavant.
MONB. (*Entrant.*) Ella, perfectament.
ENRIQ. Ah! El meu senyor de mitja edat.
MONB. Senyora, al fi la retrobo.
ENRIQ. Senyor meu, jo no'l conec a vostè.
MONB. Ja ho crech que'm coneix. Encara no fa mitja hora que hem parlat al *boulevard.*
ENRIQ. Vostè'm confón.
MONB. No, senyora: vostè acaba de contar-me que era la senyoreta Dubarry, de Varietats, y jo he fet veure que me la creya; però sobre del seu moneder de pell hi havía dues inicials d'or E. P, Vostè no hi ha pensat en això; evidentment no's pensa may en tot. Després ha provat d'escapar-se-m per l'altre extrem del passatge, però aquestes coses no's poden fer ab mi. L'he seguida de lluny, l'he vista entrar a aquesta casa. He parlat ab el conserge, y finalment, sé que vosté es la senyora Petit, y que's diu Enriqueta.

ENRIQ. Doncs fassi-m el favor de sortir... per acabar d'enterar-se dels meus antecedents.

MONB. No se'n refii d'això. Vostè ha tractat de riure-s de mi, y jo soc d'una mena de manera que quan se volen riure de mi m'excito y m'entussudeixo.

ENRIQ. Senyor meu...

MONB. He seguit moltes dònes, però may fins més enllà del seu dormitori; doncs bé: a vosté estic disposat a seguir-la fins al sostre mort y fins al cel si s'hi empenya.

ENRIQ. Consti-li que jo no m'he volgut riure de vostè y que aquesta broma passa ja'ls límits de la conveniencia.

MONB. Lo més convenient és que's decideixi a escoltar-me. Tinc moltes coses per dir-li, y la primera és que ja fa molt temps que estic enamorat de vostè.

ENRIQ. Fa molt temps? Però si trentacinc minuts endarrera no m'havía vist may!

MONB. Pel carrer no; però en somnis, ay! Cada nit, tot just me fico al llit, veig aparèixer la seva imatge lluminosa al fons de l'obscuritat de la meva cambra. He estat més d'un any passant totes les nits ab vostè.

ENRIQ. Vagi-se'n.

MONB. May, senyora!

ENRIQ. Soc casada.

MONB. Y què?

ENRIQ. Vostè'm posa en una situació compromesa.

MONB. Bah, bah! Sempre diuen lo mateix les senyores en aquests cassos.

ENRIQ. Ah! Vostè no es un home de cor!

MONB. Vet-aquí un altra cosa que solen dir sempre.

ENRIQ. Doncs quedis; ja me'n aniré jo.

MONB. Ah, no! Vuy que sàpiga que sí que ho soc un home de cor. Ja me'n vaig.

ENRIC. Gracies a Déu!

MONB. Però ens tornarem a veure. Una paraula no més. Ab què tracta el senyor Petit?

ENRIQ. (*Prenent un prospecte de la taula de'n Petit y donant-li.*) Ab abonos químics.

MONB. Doncs li compraré una lliura de fosfat.

ENRIQ. Això's ven per tonelades aquí; la casa no detalla.

MONB. Comprès; n'hi compraré cinc mil kilos; no sé què'n faré, però els hi vuy comprar.

ENRIQ. Li prego que se'n vagi d'una vegada.

MONB. Me'n vaig, però'ns tornarem a veure, senyora; ens tornarem a veure. (*Mitj mutis.*)

ENRIQ. Ay!...

MONB. (*Tornant.*) Dispensi.

ENRIQ. Encara? Però...

MONB. M'he descuidat de presentar-me: Soc el comte Carles María Lardillon de Monbissac, antic prefecte, antic diputat, antic dipositari, antic...

ENRIQ. Oh! Es inútil que continui, no hi ha més que veure-l per fer-se càrrec de que tot en vostè és antic.

MONB. (*Alegrement.*) Es inginiosa ab les seves ironíes, vostè... Però, com sempre, no ha dit lo que pensava.

ENRIQ. Que sí.

MONB. Que no. Les dònes diuen sempre lo contrari de lo que pensen.

ENRIQ. De debò? Doncs bé, sàpiga que vostè va resultantme un home adorable.

MONB. A la fi, vet-aquí la única dòna que ha dit una vegada lo que pensava.

ENRIQ. Oh, Déu! quin càstic! (*Escoltant.*) Vagi-se'n; sento soroll.

MONB. A reveure. (*Se'n va.*)

ENRIQ. Ah!...

ESCENA X

ENRIQUETA *y* LLUÍS

LLUÍS. (*Entrant per la dreta.*) Està sola? M'ha semblat sentir un altra veu.

ENRIQ. Y no endevinaría may de quí era. Del senyor que m'ha seguit.

LLUÍS. (*Corrent cap a la porta.*) Vaig a trobar-lo.

ENRIQ. Ja és tard, ja és lluny.

LLUÍS. Doncs aquest incident el contaré a en Petit perquè dongui les ordes oportunes a fi d'evitar que's repeteixi.

ENRIQ. Vostè no contarà res a ningú.

LLUÍS. Sí.

ENRIQ. No.

LLUÍS. Sí y sí.

ENRIQ. (*Ab molt aplom.*) Senyor Renard, vingui y abrassi-m.

LLUÍS. No dec; no puc.
ENRIQ. Abrassi-m encara que no pugui, depressa.
LLUÍS. Ay! Què'n soc de feble! (*Abrassant-la.*)
ENRIQ. Ho veu com no contarà res a ningú. (*Se'n va per la segona esquerra*).

ESCENA XI

LLUÍS *y* PONTOY

LLUÍS. Senyor Pontoy.
PONT. Senyor Renard. Li han trasmès la meva proposició? Vinc a saber la resposta.
LLUÍS. Senyor Pontoy, casi-m, casi-m desseguida.
PONT. Oh! Es precís que coneixi a la noya primer.
LLUÍS. Això per mi no té cap importancia.
PONT. Còm?
LLUÍS. Cap. Que sigui morena, rossa ó albina, que tingui el nas com un Napoleó o com un Quasimodo, y els peus siguin de pinyó o d'elefant, tant me fa, així com així, tancaré'ls ulls y pensaré ab l'altra.
PONT. Quin altra?
LLUÍS. Deixi-ho còrrer, perquè no ho pot compendre vostè, això; si la promesa no ha tombat els quaranta anys ni té cap malaltía contagiosa, prenc, amortisable fi de mes; fet!
PONT. Sigui aixís, en-hora-bona! En quant a la qüestió d'interessos...
LLUÍS. Ah! En aquest punt no hi compti ab mi. Jo no tinc interessos, ni capital ni rès que s'ho valgui.
PONT. En cambi, ella té trescents mil francs de dot.
LLUÍS. Això no se m'havía dit. Però, en fi, tampoc ha de ser un obstacle pera la boda; y ara vagi a buscar-la! Jo l'espero aquí,
PONT. En aquest moment no és a París; està prenent banys de mar a...
LLUÍS. Quin contratemps!
PONT. No s'impacienti, home; aquest mateix vespre escriuré a sa mare.
LLUÍS. No: telegrafii-li, telegrafii-li immediatament. (*El senyor Pontoy s'asseu a la taula de la dreta y se posa a escriure*).
PONT. Si que porta pressa.
LLUÍS. Que si'n porto? Fa tres mesos que no dormo.

PONT. No? Y encara no l'ha vista may. *(Escribint).* Senyora Mazaubran, Hotel del Casino a Cotte-sur-Mer.

LLUÍS. Si no'm casés de cop y volta, sense perdre temps, y sense mirar endarrera, hi deixaría la pell.

PONT. Ja està. (*Veus de dins.*)

ESCENA XII

ELS MATEIXOS *y* PETIT *y* PATAUD

PETIT. No, no y no!

PAT. Escolta: tu parles l'anglès, jo no; és precís que vingui-s doncs.

PETIT. Ja t'he dit que no vinc: encara ho vols més categòric?

PAT. Però, desgraciat...

PETIT. Deixa-m estar en pau d'una vegada!

PAT. Senyor Petit: la conducta de vostè és incalificable.

PETIT. No t'he demanat pas que la califiquessis.

LLUÍS. Senyors!

PAT. Jo me'n tinc la culpa per haver-me enredat ab un titella!

PETIT. El titella serà vostè; y si m'empipo, pego una patada a aquest teatre de putxinel-lis, y se'n va a rodar ab vostè a dins.

LLUÍS-PONT. Calma... senyors.

PETIT. Es que no hi ha qui la pahiexi aquesta espina!

PAT. Tota la vida ha sigut un ximple, vostè!

PETIT. Senyor Pataud!

PAT. Senyor Petit!

PONT. Veig que vostès han de parlar dels seus assumptes y jo'm retiro. (*S'en va pel fons.*)

LLUÍS. Tranquilisin-se, senyors, jo'ls hi prego; els poden sentir del despatx. Y, en fi, què ha passat? (*En Petit y en Pataud s'asseuen a les seves butaques respectives.*)

PAT. Es tracta del negoci Morris. L'encàrrec pot donar-se per fet, però...

PETIT. Que no marxaré, vaja! Si'ls anglesos volen fosfats que'ls comprin a Inglaterra.

PAT. El senyor no explica la veritable causa del seu retraiment. El senyor no vol anar a Londres

perquè té por de deixar la seva dòna sola a París.

PETIT. No te l'escoltis que és un beneyt!

LLUÍS. Senyors!

PAT. Lo que jo soc un home lliure. Jo dic a la dòna: «Me'n vaig, guarda la casa», y així que jo soc fòra, la guarda. Y es que jo puc tenir confiansa ab la senyora Pataud, mentres que tu...

PETIT. Vols dir que si jo digués a l'Enriqueta: «Me'n vaig, guarda la casa», ella no lo guardaría?

PAT. Vuy dir que tens por de que no se sàpiga guardar ni ella mateixa.

PETIT. (*Anant decidit y agressiu cap a la taula d'en Pataud.*) Ah, sí? Doncs posada la qüestió en aquest terreno, vaig a demostrar-te que estàs equivocat de mitj a mitj. Anem a Londres!

PAT.. Gracies a Déu!

PETIT. A quína hora surt el tren?

PAT. D'aquí mitja hora y de l'estació del Nort. Dinarem a Londres, ab el senyor Morris; tancarem el tracte y demà a la tarde ja estarem de retorn. Ja'm cuidaré jo d'arreglar les maletes. (*Se'n va per la primera esquerra.*)

ESCENA XIII

PETIT *y* LLUÍS

PETIT. (*Anant-se'n a asseure a la seva butaca.*) Mala persona! Has vist com m'atía continuament sense deixar-me una hora de repòs aquet brètol?

LLUÍS. Bah, vintiquatre hores no són rès!

PETIT. Per mi es clar que no són rès, però què farà la meva dòna durant aquest temps? Es tant esbojerrada...; així que li passa pel cap una mala idea, y per aquell indret no n'hi pasen més que de dolentes, ja l'ha de seguir, y quí sab a on la pot portar una mala idea.

LLUÍS. (*D'esma.*) Al passatge dels Panorames.

PETIT. (*Ràpidament.*) Què dius?

LLUÍS. Vuy dir que tot lo més la pot portar cap a les afores de París a veure paisatges y panorames.

PETIT. Quan jo soc aquí puc reparar les seves lleugereses y tot va bé; però així que hagi tombat l'esquena...

LLUÍS. La seva existencia serà una era de catastrofes.

PETIT. (*Aixecant-se y acostant-se a en Lluis.*) Lluís; tu ets el meu millor amic.

LLUÍS. El millor.

PETIT. Mentres seré fora, tu'm guardaràs la dòna.

LLUÍS. Eh?

PETIT. Al cap-d'avall vius en aquesta mateixa casa; sota'l mateix sostre que nosaltres. No'ns separa més que un replà. No crec, doncs, demanar-te cap gran sacrifici.

LLUÍS. Jo depositari de la teva dòna? Ah, no! gracies.

PETIT. Refuses el càrrec?

LLUÍS. Y ab entusiasme! Si tu supiguessis tot lo que significa pera mi lo que'm demanes.

PETIT. Si ho sé, home de Déu, si ho sé! Sé que estàs enamorat de l'Enriqueta!

LLUÍS. Petit!

PETIT. No te'n donguis vergonya, home; ho sé; però també sé que tu ets la mateixa fidelitat en persona.

LLUÍS. Ser fidel!... No se sab si això es un elogi o un insult.

PETIT. Encara hi ha gent que ho té per un elogi; doncs bé, tu ets fidel, y jo me'n aniré tranquil si't deixo de guardià del meu honor y de la meva felicitat.

LLUÍS. Es inútil, no pot ser.

PETIT. Doncs, així no me'n vaig.

LLUÍS. Y el negoci Morris?

PETIT. Acepta, y aquesta tarde dinaré a Londres.

LLUÍS. Doncs bé; acepto.

PETIT. A la fi! Gracies!

LLUÍS. No més que vintiquatre hores. Quína es la consigna?

PETIT. Retenir l'Enriqueta a casa y no deixar-li fer tonteríes. No es pas tan difícil de cumplir tot això.

LLUÍS. En fi; tractaré de conseguir-ho.

ESCENA XIV

ELS MATEIXOS, *després* ENRIQUETA, *després* BLANCA, PATAUD *y* MARÍA, *ab les maletes*

ENRIQ. (*Entrant per la segona esquerra ab l'abric y el barret d'en Petit.*) Tant mateix te'n vas cap a Londres ab en Pataud?

PETIT. (*Prenent l'abric y el barret y posant-se'ls.*) Què vols fer-hi! Aquest infelís no sab una paraula d'anglès! No't creguis que hi vagi de gust, no!
ENRIQ. Y perquè no has d'anar-hi de gust? Veuràs el país y pensarás forsa ab mi, oy?
PETIT. Si que hi pensaré.
ENRIQ. Aquest vespre abans d'adormir-te, t'abrassaràs al coixí y li diràs: «Bona nit, Enriqueta».
PETIT. Si que l'abrassaré y li dirè: «Bona nit, Enriqueta».
ENRIQ. Y demà, al dematí, quan te llevis, li diràs: «Bon día, Enriqueta».
PETIT. Li diré: «Bon día, Enriqueta», y tu, per la teva part, t'abrassaràs al teu, y li diràs:
ENRIQ. «Bona nit, nano meu».
PETIT. «Nano meu, bon día».
ENRIQ. Y demà al vespre, a la tornada, ah! no serà pas al coixí lo que abrassarà'l meu nano.
PETIT. Ni'l matelàs, sinó lo que hi haurà a sobre.
LLUÍS. Ay! Quín mal que'm fa haver de sentir aquestes coses, quín mal que'm fa!
ENRIQ. Y ara, sabs?, enteniment.
PAT. (*Entrant seguit de la Blanca y de la María, que porta les maletes.*) Depressa, Petit; les maletes estant a punt.
BLANCA Ay, Déu meu; quina tristesa! Què'n soc de desgraciada!
PAT. Y què faràs tu quan jo seré fòra? Escolta-ho això, Petit, escolta-ho.
BLANCA Guardaré la casa.
PAT. Eh, quína virtut? Y ara, enllestim. (*Pren el seu abric y el seu barret, que estan penjats al costat de la porta del fons.*)
BLANCA A reveure.
ENRIQ. Fins a la tornada.
LLUÍS. Els acompanyaré fins a la porta.
ENRIQ. Adéu.
PETIT. Adéu, Enriqueta; vida meva.
PAT. (*Sortint pel fons.*) Vaja, què hem de fer?
PETIT. Ja vaig, ja vaig. (*Fuig corrents, seguit d'en Lluís.*)

ESCENA XV

ENRIQUETA *y* BLANCA, *després* MARÍA

ENRIQ. (*Treyent el cap per la finestra.*) Pobret! He fet el cor fort, però'l tenía com una esponja.

BLANCA (*Escoltant al fons.*) Ja han tancat la porta.

ENRIQ. Ara pugen al cotxe. El cotxe arrenca. Ja se'n van. Ja son lluny. Adéu!

BLANCA (*Posant-se a ballar.*) Uf! A Déu gracies! Visca l'alegría! Visca la llibertat!

ENRIQ. Què t'agafa, ara?

BLANCA Escolta, Enriqueta. Haig de menester que m'ajudis y vaig a confiar-te un secret. El secret de la meva vida. Jo tinc un amant.

ENRIQ. Còm? Pot-ser no ho hi entès bé. Tu, la senyora Blanca Pataud?

BLANCA Jo, la Blanca Pataud.

ENRIQ. Un amant?

BLANCA Un amant deliciós, irressistible.

ENRIQ. Oh!

BLANCA Escolta, Enriqueta, y respont-me seriosament. Tu creus que'l meu marit és capàs de satisfer la meva sed d'ideals y la meva fam de realitats?

ENRIQ. Tu si que pots estar orgullosa de ser una mestra de la ficció. Tu si que ets una gran artista. Tents un amant! Deu ser el primer? Es clar!

BLANCA No: és el que fa dotze.

ENRIQ. Y no més fa tres anys que ets casada? Sí que comenses be!

BLANCA Pobre de mi! No'n soc pas responsable jo de tot això! Jo tinc un temperament y totes les dònes que tenen un temperament no són responsables. Ja se sab.

ENRIQ. Ah! Mentres t'ho prenguis així... Y que, què'l coneix el teu marit?

BLANCA El meu temperament?

ENRIQ. No. El teu amant.

BLANCA Be, és igual. No coneix ni a l'un ni a l'altre. Figura-t que l'amant el vaig trovar un diumenge al sortir de missa.

ENRIQ. Y es a París, ara?

BLANCA No: és ab lo seva familia a Cotte-sur-Mer, á dos hilometres de Dieppe, desde principi d'istiu. Cada setmana rebo carta d'ell.

ENRIQ. D'amagat del teu marit?

BLANCA A les seves barbes mateixes. (*Ensenyant-li'l prospecte que ha tret de la panera dels papers.*)

ENRIQ. (*Mirant-se'l.*) Però si això es un prospecte d'un marxant de vins.

BLANCA Però ficsa-t'hi: confegint les lletres que tenen un punt imperceptible de llapis a sobre, això diu: «Amor meu: vina depressa a trovar al que t'estima més que a la seva vida; fa tres mesos que no t'he pogut abrassar y'm vaig decandint, decandint...» Es va decandint, pobret! També té un temperament aquest xicot.

ENRIQ. T'asseguro que sota les teves apariencies de feblesa, hi ha una dòna ben forta.

BLANCA En aquest instant li he enviat el següent telegrama: «El seu encàrrec arribarà aviat.»

ENRIQ. Y l'encàrrec ets tu. Està entès. Te desitjo bon viatge; y que'ls empleats de l'estació te posin en un lloc ben visible aquell lletrero que diu: «Frágil.»

BLANCA Es que jo no puc fer-lo sola aquest viatge. Si trovés algún conegut...

ENRIQ. Ah, ja! Ja't veig venir; vols que t'acompanyi, oy?

BLANCA Oh, sí! El vespre ja estarem de retorn. Passarem una tarde deliciosa, memorable.

ENRIQ. Sí que ha de ser divertit un viatge així, y sí que'n tinc necessitat d'estirar les cames, jo també!

BLANCA Doncs, fet?

ENRIQ. Doncs, fet. No sé que té aquesta aventura de perillosa que m'atrau. (*Toca'l timbre que hi ha sobre la taula de l'esquerra.*) A quina hora surt el tren de Cotte-sur-Mer?

BLANCA Hi ha un ràpit a les onze.

ENRIQ. (*Mirant el rellotge que hi ha sobre la mateixa taula.*) Són les onze menos cinc. Hem fet tart.

BLANCA N'hi ha un altre a dos quarts de dotze.

ENRIQ. Doncs no perdem temps.

LLUÍS. (*Entrant pel fons y apart.*) Es precís que no les deixi sortir ni un peu de casa, m'ha dit en Petit.

MARÍA. (*Apareixent per la segona esquerra.*) Què se li ofería, senyora?

ENRIQ. Vagi al meu quarto y prepari-m la roba que la modista m'ha portat aquest dematí, ab el meu sombrero y el vestit de bany.

MARÍA. Al moment senyora. (*Se'n va.*)

LLUÍS. Que ha dit, senyora, que preparin? Però a on vol anar desventurada?

ENRIQ. A Cotte-sur-Mer; a banyar-me y ha buscar-hi una aventura.

BLANCA Fins al vespre, Lluís.

ENRIQ. Y quí és el que no dirà rès al meu marit? Doncs és el Lluiset meu, del meu cor.

LLUÍS. Senyora, aquestes bromes són de molt mal gust. Senyora, aquestes bromes...

ENRIQ. BLANCA Quínes bromes?

LLUÍS. Aquestes; perquè això no pot èsser més que una broma.

ENRIQ. Li repeteixo que me'n vaig a Cotte-sur-Mer a pendre un bany y en busca d'una aventura ab la Blanca.

LLUÍS. Que la senyora Pataud se'n vagi allà on vulgui, tant me fà, però que vostè se'n vagi a Cotte-sur-Mer, senyora, may, may y may.

ENRIQ. Per què?

LLUÍS. Perquè jo he promès al seu marit que la vigilaría, fins a la seva tornada. Es un depòsit sagrat.

ENRIQ. Està be; vingui ab nosaltres y pot continuar vigilant el depòsit sagrat tant com vulgui.

BLANCA Això és! Això és!

ENRIQ. Y correrem l'aventura tots tres plegats.

LLUÍS. Jo còrrer una aventura ab vostè, senyora? may, may y may!

ENRIQ. Senyor Lluís, abrassi-m desseguida.

LLUÍS. Ah! aquesta vegada, no, no y no.

ENRIQ. Ah! no? Doncs bé, segueixi-m o no'm segueixi, jo fujo.

LLUÍS. Y cah, si no té diners per agafar el tren.

ENRIQ. Té rahó. Dongui-me'n.

LLUÍS. (*Corrent a tancar el calaix de la taula d'en Petit.*) Y cah!

ENRIQ. Doncs marxaré sense quartos; ja'n trovaré.

LLUÍS. (*Fugint pel fons.*) No sé còm.

ESCENA XVI

ENRIQUETA, BLANCA, *desprès* MARÍA

BLANCA (*Plorant.*) Ay! que desgraciada soc, Déu meu! Que soc desgraciada!

ENRIQ. De què te les heus, ara. Ja veuràs deixe-m fer (*A la María, que surt per la segona esquerra.*) María: té diners aquí a casa?

MARÍA. Vuitanta francs, senyora.

ENRIQ. Dongui-me'ls; ja'ls hi tornaré al vespre.

MARÍA. Torni-me'ls quan vulgui, senyora.

ENRIQ. (*A Blanca*) Jo't juro que anirem a Cotte-sur-Mer.

BLANCA (*Tirant-se al coll de l'Enriqueta.*) Ay, amiga meva! Que bona que ets, y que t'estimo!

ENRIQ. (*Anant a la taula d'en Pataud.*) Ah! Una paraula per en Lluís. Si se n'adona vindrà a trovar-nos a l'estació. (*Escribint sobre un blok de notes.*) «Prenc el tren de dos quarts de dotze per Cotte-sur-Mer. Qui m'estima'm segueix. Enriqueta.» Això és.

BLANCA Espavilem-nos; no podem perdre un minut. Pera evitar que'ns vegin sortirem per la porta falsa (*Entra primera esquerra.*)

ENRIQ. No'l perdem. (*Entra segona esquerra cridant.*) «Viatgers per Cotte-sur-Mer, al tren!»

ESCENA ÚLTIMA

MARÍA, LLUÍS *y desprès* MONBISSAC

MARÍA. Un día de festa? Visca la llibertat!

LLUÍS. (*Entrant pel fons.*) Totes les sortides estan vigilades. He avisat al conserge, al mosso del despatx y als de la comptabilitat que si aquestes senyores tracten de rompre'l bloqueig, els uns toquin els timbres y els altres bufin pels tornaveus. Jo al sentir la primera senya hi acudiré, y encara que hi hagi d'emplear la forsa... (*Cambiant de tò.*) Què hi fa vostè aquí, María?

MARÍA. Rès, senyor.

LLUÍS. Vagi a buscar-me les sabates, l'americana y el barret.

MARÍA. Està be. (*Se'n va per la segona de la dreta.*)

LLUÍS. (*Tot trayent-se l'ermilla y les mànegues de

llustrina.) Per més seguretat, me'n vaig al carrer a fer centinella.

MONB. (*Entrant pel fons.*) Dispensi: la casa Petit y Pataud?

LLUÍS. (*Deixant l'ermilla sobre la taula d'en Pataud.*) Soc jo.

MONB. Es vostè el senyor Pataud?

LLUÍS. No, senyor.

MONB. (*Apart.*) Doncs es el senyor Petit. (*Alt.*) Vinc a comprar cinc mil kilos de fosfat.

LLUÍS. Fassi l'encàrrec a baix al despatx.

MONB. A baix m'han dit que pujès aquí dalt.

LLUÍS. (*Indicant una cadira d'aprop la taula d'en Pataud.*) En fi, segui, y escrigui l'encàrrec.

MARÍA. (*Entrant ab les sabates, americana y barret.*) Aquí ho té tot.

LLUÍS. Gracies. (*Ho deixa sobre la taula d'en Pataud.*)

MONB. (*Escriu.*) Escribim l'encàrrec.

LLUÍS. Ara la María s'ha descuidat de portar-me'l cordabotes. (*Se'n va pel fons.*)

MONB. Quin marit més tarambana que té aquesta bona xicota. (*Adonant-se'n del blok.*) Eh? Què diu aquí? (*Llegint.*) «Prenc el tren de dos quarts de dotze per Cotte-sur-Mer. Qui m'estima'm segueix. Enriqueta.» (*Aixecant-se.*) Criatura angelical! Se'n va cap a Cotte y jo la segueixo; tinc el meu cotxe abaix, però, y el marit?, es precís immovilisar-lo. (*Agafa totes les prendes de vestir que hi ha damunt de la taula y les tira per la finestra.*) Enllà! Y ara... fugim!

LLUÍS. (*Entrant pel fons.*) Senyor meu, dispensi-m.

MONB. No hi ha de què; ja tornaré quan estarà més desocupat. (*Surt precipitadament pel fons.*)

LLUÍS. Farà santament. (*Se senten tots els timbres y xiulets dels tubos acústics fins al final de l'acte. En Lluís fa un xiscle.*) Déu meu! La senyal, les senyals! (*Corre cap a la finestra.*) Y s'han escapat! (*Cridant.*) Atureu-les, atureu-les! (*Buscant sobre la taula.*) A on són les meves sabates, y la meva americana, y el meu barret? (*Regira tot lo que hi ha per sobre les taules, tira llibres, papers y tinters per terra, y finalment s'ajup, y, de quatre grapes, cerca per sota'ls mobles, mentres cau el*

TELÓ

ACTE SEGON

Sala d'entrada d'un Hotel de Cotte-sur-Mer. Al fons y a la dreta, porta d'entrada, per aon se veu el mar, les casetes de banys y part de la població; al centre la mampara del *Despatx;* a l'esquerra una gran arcada que dona pas al Casino y a una escalinata que condueix a les habitacions superiors A la dreta, primer terme, l'habitació *núm. 12,* y al segon, el passadís que condueix al *Cafè*. A l'esquerra, les portes de les cambres *num. 9,* a primer terme, y *11* al segon. Al mitj de l'escena una taula, y sobre d'ella periòdics, tinter y una carpeta ab paper d'escriure. Cadires a cada costat de taula. Un telefon interior al montant de la porta del despatx.

ESCENA PRIMERA

PECHOT, LABARBE *y després* ARMAND

Al aixecar-se'l teló, en LABARBE *està assentat a l'esquerra de la taula primer terme. En* PECHOT *contempla al mar desde'l peu de l'entrada*

LAB. Pechot.
PECH. Què vols?
LAB. Quín día penses marxar cap a París?
PECH. D'aquí vuit díes.
LAB. Vuit díes més, encara? Ay! Que és aburrit l'estiueig!
PECH. Home, aquí reposem un mes de les fadigues.
LAB. O ens fadiguem un mes de reposar.
PECH. La veritat és que aquesta platja de Cotte-sur-Mer, es ben ensopida.

LAB. Es una platja de familia. Les senyores hi fan ganxet, els homes hi juguen a cartes... (*Apareix Armand.*)

PECH. Té, vet-aquí l'Armand.

LAB. Y què? Has tingut noves de la teva casada?

ARM. Cah! Esperava trovar carta aquí al hotel.

PECH. Es a dir que't fas dirigir les cartes aquí? (*S'asseu a la dreta de la taula.*)

ARM. Si la Blanca m'esbribís a casa, me donaría disgustos serios; ja sabs que'l meu pare, es home de costums molt austeres, y s'indignaría, si'm veya enredat ab una senyora de compromís com la Blanca.

LAB. Se diu Blanca?

ARM. Sí; però jo li dic Nouche; és un abreviatiu de Santa Nitouche. El seu marit, l'indigne Pataud, la vigila tant estretament, que fa tres mesos que la Blanca y jo cerquem en va una ocasió de veurens.

LAB. Es un inconvenient això de que'l rival sigui gelòs.

PECH. Sobre tot pel rival.

JAMB. (*Desde dins.*) Mal tràngol se l'engoli!

ARM. Qui és que crida així?

PECH. El capità Jambard; un llop de mar que ha instalat a la seva amiga íntima en aquet hotel.

ARM. Ah, sí! Ja'l conec: el protector de la Chechette.

LAB. La dòna més fàcil de Cotte-sur-Mer, però la més difícil de conseguir, ara com ara.

PECH. Perque en Jambard quan es aquí no la deixa ni a sol ni a ombra, y mentres va y ve de Dieppe a Newhaven ab el seu barco, la tanca ab clau a la cambra.

ESCENA II

ELS MATEIXOS JAMBARD *y* AUGUST

JAMB. (*Baixant l'escala, seguit d'August.*) Es a dir que ha sortit? (*Se'n va cap a la dreta.*)

AUG. Farà cosa de mitja hora, capità.

JAMB. La poca vergonya! Sab que m'haig d'embarcar d'aquí vint minuts y s'ha escapat perquè no la tanqués. No ha dit a ont anava?

AUG. Ha dit que anava al barco a despedir-se de vostè.

JAMB. (*Violent.*) Embustera! (*Mira'l rellotge.*) Es un quart de tres; es precís que me'n vagi a bordo; estarè catorze hores fora. (*L'August entra al despatx.*)

LAB. Allí hi trobarà segurament a la senyoreta Chechette, capità.

JAMB. Vol dir senyor Labarbe?

LAB. N'estic segur. Deu haver temut que vostè no se n'anés distret sense fer-li una darrera abrassada, y l'haurà anada a recullir. L'estima tant!

JAMB. (*Somrient.*) D'això no'n tinc cap dubte. Ahir mateix me juraba una fidelitat eterna. Però vostè creu que aquesta mena d'eternitats poden arrivar a durar catorze hores.

ARM. S'han vist casos que les han durades. No molts, però se n'han vist.

PECH. Y si la Chechette l'enganyés, que faría vostè, capità?

JAMB. De moment obriría'l cap del seu seductor, y després meditaría sobre l'infidelitat de la culpable, y obraría en conseqüencia. (*Apart.*) Abans d'embarcar-me vaig a donar un tom pel voltant de les casetes de bany. (*Surt precipitadament pel fons.*)

PECH. Vès, fes-hi bromes ab un caiman com aquest.

ESCENA III

PECHOT, LABARBE, ARMAND, *després* LLOP *y després* AUGUST

LLOP. (*Entrant pel fons.*) Salut, senyors, ab la companyía.

PECH. Aquí tenim a l'impertèrrit Llop.

LAB. El guarda platjes més fidel y més servicial de tota la costa. (*L'August surt del despatx.*)

LLOP. Gracies, senyors, gracies. Porto telegrames. N'hi ha un per la senyora Mazaubran. (*L'August el pren.*)

ARM. Quí es aquesta senyora?

LAB. Aquella que fa un mes que és a l'hotel ab la seva filla Clara, una nena molt mona, que va acasarada.

LLOP. N'hi ha un altre pel senyor Armand Duval.

ARM. (*Aixecant-se y prenent-lo.*) Es per mi; doneume-l. (*L'obra y el llegeix.*) Es d'ella. (*L'August se'n torna al despatx.*) Es de la Nouche... Ve... està en camí... arribarà d'un moment a l'altre... ja es aquí... Lleigiu...!

PECH. (*Llegint.*) «L'encàrrec serà a l'estació, a les tres menos dèu. S'entregarà a domicili.»

LAB. Y es ella l'encàrrec?... L'encàrrec que han fet?

ARM. En efecte aquesta dòna, per mi, es com feta d'encàrrec.

PECH. Y això de que s'entregarà a domicili, què vol dir?

ARM. Que l'haig d'esperar aquí. Ah! No tindré prous brassos per abrassar-la.

PECH. Si't sembla, disposa dels meus.

LAB. Y dels meus.

ARM. Gracies, noys, gracies.

LLOP. (*Acostant-se al grupu.*) Quan arribi aquesta senyora, que deurà arribar cansada, sab que podríen fer vostè y ella? Anar a donar un tom cap al cantó de les casetes.

ARM. Per què?

LLOP. Home, perquè a la caiguda del sol s'hi està be allí, per pendre la fresca... revolcant-se per la sorra.

ARM. (*Aixecant-se.*) Vaya una sortida. Si la viatgera ve cansada, estarà millor sobre un bon llit del hotel que enlloc, y si no hi ve... també.

LLOP. Quan jo era jove, els enamorats del meu temps, no havíem de menester tantes comoditats, per passar un parell d'hores dient-se coses dolces... Es lo que jo sempre dic quan me miro'ls joves d'ara tant febles y cansats; pobre Fransa!

AUG. (*Que ha sortit un moment abans.*) Es a dir que no'n teniu prou ab fer-me la competencia que veniu a casa mateix a cassar incautes?

LLOP. Be, no crideu, que ja me'n vaig. (*Anant-se'n pel fons y apart.*) No hi haurà manera d'atrapar-n'hi un avuy.

ESCENA IV

ELS MATEIXOS, *menos* LLOP

ARM. Però, quín interès pot tenir aquest bon home...

PECH. Ah! No ho sabs? Es el seu gran truc!... Si haguessis fet lo que't proposava, ja estaves fresc!... T'hauría atrapat ab lo que ell ne diu *fregant* delicte, y si no l'haguessis sobornat perquè no't delatés...

ARM. Vaja!... Si que es mal intencionat, l'home... (*A l'August.*) Quína cambra'm dona?...

AUG. La del número 9.

ARM. El 9? Està be. Surto a comprar flors.

LAB. Per adornar el santuari! (*Labarbe y Pechot s'aixequen.*) Ets un home felís! (*Surten tots pel fons en el moment que l'Arseni compareix pel passatge que condueix al cafè.*)

ESCENA V

AUGUST, ARSENI, *després la senyora* MAZAUBAN *y* CLARA, *que baixen per l'escala*

AUG. Arseni, prepara'l 9. Depressa! (*L'Arseni entra al quarto número 9.*)

MAZ. Han arribat viatgers, senyor August?

AUG. Sí, senyora Mazaubran.

CLARA. Joves ó vells?

AUG. Dos casats de nou. (*Entra al despatx.*)

CLARA. (*Sospirant.*) Y a mi quan me tocarà'l torn? (*Va a asseure-s a la dreta de la taula.*)

MAZ. (*Asseyent-se a l'esquerra.*) Una mica de paciencia, filla meva! El teu oncle Pontoy m'ha escrit darrerament que coneix un jove de totes prendes; ben educat, plè de pervenir y que't convindría.

CLARA. Ah! Y quí és?

MAZ. (*Bo-y passant ells ulls per un diari il-lustrat.*) Se diu Lluís Renard y és un dependent de la casa Petit y Pataud.

CLARA. Que sab si està gras el senyor Renard?

MAZ. Ho ignoro. Però còm és que vols casar-te ab un home gras?

CLARA. En primer terme, perquè un home gras honra la

casa, després perquè tots els homes grassos tiren a sentimentals y són alegres, graciosos, y finalment, perquè solen ser fidels: No poden córrer tant com els altres!

MAZ. Però tenen un defecte: es cansen desseguida.

AUG. (*Sortint del despatx y entregant un telegrama.*) Ah! Dispensi-m; acaben de portar aquest telegrama.

MAZ. (*Aixecant-se ab la Clara.*) Gracies. (*Llegint.*) Es d'en Pontoy. «Acabo veure jove Renard; informes immillorables; preparéu casament; ficso entrevista demà casa Petit. Recorts. Pontoy.» (*L'Arseni surt del 9, pren unes tasses de cafè que hi ha sobre la taula y desapareix pel corredor.*)

CLARA. Que marxem, doncs?

MAZ. A l'instant. (*Crida.*) Senyor August. (*Surt August.*) Prepari-ns la nota.

AUG. Ja volen deixar-nos?

MAZ. Sí; he sigut cridada a París ab urgencia. Agafarem el tren de les quatre. (*A la Clara.*) Pujem a fer les maletes. (*Se'n van escales amunt.*)

CLARA. T'adverteixo que si no pesa al menos vuitanta kilos no farem rès.

AUG. (*Que ha trucat al telefon y ha demanat comunicació.*) L'òmnibus per dos quarts de quatre.

ESCENA VI

AUGUST *y* CHECHETTE

CHECH. (*Que entra ràpidament ab un llibre a la mà.*) Senyor August.

AUG. Senyora Chechette. D'ahon ve tant sofocada?

CHECH. Depressa; vagi a mirar si'm segueix algú.

AUG. (*Anant a mirar pel foro.*) No's veu a ningú.

CHECH. Ningú? N'està segur?

AUG. Seguríssim.

CHECH. Ay! Quín esglay! Quín disgust!

AUG. Es a dir que la perseguíen?

CHECH. Me seguíen solament. Al sortir de l'estació de Dieppe, a ont he anat a comprar una novela, a l'hora de l'arribada del tren de París, m'he tombat y he vist que un tipu, més ben dit, dos tipus, me venien al darrera.

AUG. Dos?

CHECH. Sí. Però's veu que l'un me seguía a mi y que l'altre seguía a l'un.

AUG. El seu seguidor debía ser el més jove?

CHECH. Sí.

AUG. Y el més guapo?

CHECH. Vostè ha conegut al Cònsul?

AUG. Quín cònsul? El d'Anglaterra?

CHECH. No. Aquell mico sabi que exibíen a les Folies Bergères, que imitava tant be als homes que'n semblava un descendent del home; doncs be, el meu seguidor, m'ha recordat al Cònsul. La mateixa cara, el mateix caminar y la mateixa mirada lasciva. Ja li dic jo que he tingut un espant!... Me'n vaig a la meva cambra.

AUG. Vagi, senyora Chechette; vagi y consolis pensant ab el capità.

CHECH. Oh! No! Si pensés ab ell, fins fora capassa de trobar simpàtic al Cònsul. (*Desapareix per l'escala. L'August se'n va pel passatge de la dreta.*)

ESCENA VII

PETIT *y* PATAUD, *y després* AUGUST

PETIT. (*Entrant precipitadament pel fons seguit d'en Pataud.*) No pot haver entrat enlloc més que aquí.

PAT. Ah! Això és empipador! Es insoportable!

PETIT. El què? Què tens, ara?

PAT. Y encara m'ho preguntes? Quan a hores d'ara hauríem de trovar-nos en plè Occeà y...

PETIT. Y ens trovem a Cotte-sur-Mer; y què?

PAT. Còm què? Que m'has fet perdre el barco.

PETIT. Pendrem el del vespre! Y no'm maregis més, perquè ja sabs que al cap-d'avall, la culpa de tot lo que passa la tens tu.

PAT. Jo?

PETIT. Sí, tu y la teva avaricia...; tu, que quan el cotxe ens ha deixat a l'estació del Nort, se t'ha ocorregut dir-me: enlloc d'anar a Londres per Calais, podríem anar-hi per Dieppe, que és més barato.

PAT. T'he proposat una economía; no crec que d'això te'n puguis queixar.

PETIT. Està be, però no't queixis tu tampoc de que jo l'hagi aceptada.

PAT. Però'l cas és que a l'arribar a Dieppe, tant bon punt hem saltat del tren, t'has posat a córrer cap a la dreta, enlloc de tirar cap a l'esquerra. Jo t'he vingut al darrera...

PETIT. Enlloc de continuar el teu camí y anar-te'n a Londres tot sol.

PAT. Això és, perquè hagués fet el viatge en va, tota vegada que la mica d'anglès que sab la casa s'havía quedat a Cotte-sur-Mer, seguint a una dòna.

PETIT. Una rossa incomparable.

PAT. Però, desgraciat! Que no sabs que'n Morris ens espera a l'estació de Londres?

PETIT. Y què m'expliques a mi d'en Morris? Lo que havia d'haver fet jo era no moure-m de casa; no separar-me de la meva estimada Enriqueta, vet-ho-aquí.

PAT. Estimada? Fals! Hipòcrita! Estimada? Y així que t'has separat d'ella ja t'has posat a seguir les primeres faldilles que passaven.

PETIT. Doncs, no senyor; no'n soc d'hipòcrita ni fals, jo. Adoro tant a la meva muller, que quan me separo d'ella'm ve una tristesa tan gran que si no'm busqués distraccions desseguida... no ho sé a ont aniría a parar.

PAT. (*Sentint un malestar.*) Ay!

PETIT. De què't queixes, ara?

PAT. No'm trobo gens de be. Me penso que's la Neptunina.

PETIT. La Neptunina?

PAT. Una droga que he pres a la farmacia per prevenir-me del mareig... M'havíen assegurat que donava tant bons resultats. He fet mal fet de veure-m tota la botella d'un glop. (*Va a asseure-s a la dreta de la taula. L'August ve del Casino.*)

PETIT. Ah! El maître d'hôtel!

AUG. Senyors!...

PETIT. (*Dant-li cinc francs.*) Tingui, y, informi-m. No hi ha pas entre els hostes d'aquesta casa una senyoreta que va ab un trajo blau cel?

AUG. Sí, senyor. Es la senyoreta Chechette.

PETIT. Això és: la senyoreta Chechette. Voldría parlar-hi un instant.
AUG. No hi ha rès tant fàcil. (*Se'n va a parlar al telefon.*)
PAT. Petit, té prego que no olvidis lo que ets y lo que representes... No comprometis la dignitat de la rahó social.
PETIT. Ves a pendre la fresca per la platja y no'm maregis més, home.
PAT. Al menos no donguis el teu nom.
PETIT. Què som nens, aquí? Quan me trovo en un cas d'aquests, sempre dono el d'en Lluís, de nom.
PAT. El d'en Renard?
PETIT. Ja que jo l'he fet home, que m'ho pagui d'un modo o altre.
AUG. (*Al telefon.*) Demanen per la senyoreta al vestíbol. (*A n'en Petit.*) A quí haig d'anunciar?
PETIT. A un home del gran món financier. Al senyor Lluís Renard, de la casa Petit y Pataud.
AUG. (*Al telefon.*) El senyor Lluís Renard, de la casa Petit y Pataud... sí, senyora. (*Penja l'auricular y se'n va del telefon.*)
PETIT. Aquell senyor que ha trovat a l'estació.
AUG. Ah! Ja! vostè és el cònsul?
PETIT. (*Ab orgull.*) Júst; un cònsul. (*A en Pataud.*) Ja ho veus: me prenen per un diplomàtic.
(*L'August se'n torna al despatx.*)

ESCENA VIII

PETIT, PATAUT *y* CHECHETTE

CHECH. (*Baixant per l'escala.*) Diu que'm demanen?
PETIT. Senyoreta...
CHECH. Ay! El cònsul!
PETIT. (*A n'en Pataud.*) Ella també; ja ho veus! (*A la Chechette.*) Senyoreta Chechette, escusi la llibertat que'm prenc, però tinc un desitj vehementíssim d'entrar ab relacions ab una persona tant agradable com vostè.
CHECH. Dispensi-m, caballer... una paraula: per tota la vida?
PETIT. Còm diu?
CHECH. Dic que abans de concedir-li aquestes rela-

cions, necessito sapiguer quína durada han de tenir.

PETIT. Però...

CHECH. Perquè jo per un capritxo de vostè no vuy comprometre'l meu pervenir. Si hagués de ser per tota la vida no podría complaure-l. Tinc un amic molt formal, un capità de barco, y...

PETIT. Tranquilisis; les nostres relacions se podran rescindir a voluntat de qualsevulga de les parts.

CHECH. Sent aixís entrem en relacions quan vulgui. (*Li ofereix les galtes.*)

PETIT. (*Fent-li un petó.*) Sigui en-hora-bona.

PAT. (*Fent-se'n creus.*) Oh! Oh!

CHECH. Què té'l seu company?

PETIT. Cah; rès, ens havíem d'embarcar y ha près Neptunina y l'hi ha fet mal.

CHECH. Naturalment. Com que és un remey homeopàtic.

PAT. Còm diu?

CHECH. Que en el mar es infalible, però a terra dòna'l mal de mar.

PAT. Eh?

CHECH. Ara haurà de fer llit, vostè.

PAT. Llamp de Deu! També ho dec a tu, això!

PETIT. Be, home, be, ves fent; pagam-ho com puguis.

PAT. Ja hi som! Me sento tot revolucionat.

CHECH. No serà rès per això; fiquis al llit y procuri trencar el sòn.

PETIT. Pren una cambra, mentres jo me'n vaig a xerrotejar una estona ab la senyoreta, al seu quarto.

CHECH. Ah! No! Al meu quarto, no! Soc massa coneguda al hotel.

PETIT. Doncs a ont?

CHECH. Compris un vestit de bany y vínguim a buscar, que anirem a pendre un bany junts. Li ensenyaré un reconet discretíssim de la platja, cap al cantó de les casetes.

PETIT. (*Abrassant-la.*) Comprès, comprès, adorable Chechette.

CHECH. Doncs fins a després, cònsul. (*Se'n va per l'escala.*)

PAT. Seràs capàs de despullar-te?

PETIT. Y és clar. Però veuràs, per lo que puga ser, guarde-m el rellotje y la cartera. (*Les hi dona.*) Té, espera-t, que encara porto quaranta cèntims més. (*Els hi entrega també.*)

PAT. Però, que t'has tornat boig, Petit? Tu, ben vestit, ja fas el teu fàstic, de modo que en trajo de bany deus estar horrible.

PETIT. T'enganyes, soc molt correcte de línies; tot nu tinc ayre d'artista.

PAT. (*Aixecant-se.*) Petit, no'm deixis; queda-t al meu costat! Cada vegada'm trobo més malament y la revolució's va generalisant, generalisant, y... no'm deixis!

PETIT. (*Trayent-se'l de sobre.*) Fica-t al llit y posa-t tranquil. En plena revolta els homes pacífics com tu, enlloc estàn tant be com al llit. (*Anant-se'n*). Y no't creguis que no'm sàpiga greu haver-te d'abandonar, que me'n sab de sobres; però jo també m'haig de curar d'aquella tristesa de que t'he parlat. Creu que és precís que me l'estimi molt a la meva dòna pera decidir-me a aconsolar-me de la seva ausencia ab la primera que passa! (*Mutis.*)

ESCENA IX

PATAUD *y* AUGUST

PAT. Y'm deixa! Mal amic! Aquella dòna tenía rahò. Això es mal de mar. (*Cridant.*) Ep! Maître d'hôtel! (*Parlant.*) Vaig a pendre una cambra per compte de la rahó social. (*A l'August, que entra.*) Què fa, ara?

AUG. Què faig, senyor?

PAT. No balli d'aquesta manera, home, que'm fa rodar el cap.

AUG. Però si no ballo de cap manera.

PAT. Ja n'està segur? (*Apart.*) Dèu ésser el mareig. (*Alt.*) En fí, dongui-m una cambra a on s'hi pugui estar tranquil fins a les sis.

AUG. Prengui l'onze, allí hi estarà bé, té una finestra que dona de cara al mar.

PAT. Ay! Gracies! (*Anat-se'n cap al onze.*) Ah! Envihi-m desseguida una tassa de camamilla y una altra de tila.

AUG. Està bé, senyor. (*Se'n va al telefon.*)

PAT. (*Entrant a l'onze.*) Fins el llit balla...

AUG. (*Al telefon.*) Portin una tassa de tila y una de camamilla a l'onze.

ESCENA X

AUGUST, BLANCA, ENRIQUETA, *després* ARMAND

ENRIQ. (*Entrant pel fons ab un sac de viatge a la mà y seguida de Blanca.*) Es aquí l'Hotel del Casino!

AUG. Sí, senyores...

BLANCA El senyor Armand Duval?

AUG. Ah! Vostè es la senyora que el senyor Armand Duval espera?

BLANCA Sí; vagi-l a avisar.

AUG. Es que ha sortit.

BLANCA Déu meu!

AUG. Ha anat a comprar flors; però rornarà desseguida. (*Entra al despatx.*)

BLANCA Ay! No estic tranquila.

ENRIQ. Per què? (*Posa'l sac sobre la cadira de l'esquerra de la taula.*)

BLANCA No ho sé. Però com que tinc aquesta imaginació tan viva, desseguida'm faig castells en l'ayre. He vingut plena de tendresa y d'amor y me sabría greu haver-me'n d'entornar ab el mateix bagatge.

ARM. (*Que entra carregat de flors.*) Oh! Tu! Nouche! La meva Nouche!

BLANCA Armand! Armand meu!

ARM. (*Entregant les flors a Enriqueta.*) Dispensim, senyora. Vol fer el favor d'aguantar això un instant?

ENRIQ. Ab molt gust. (*L'Armand y la Blanca s'abrassen llargament. Apart.*) Se veu que no s'estimen gayre la roba aquests dos, quan s'enmatxuquen d'aquest modo!

BLANCA (*Sense despendre-s de l'Armand.*) Ja'm perdones, eh, Enriqueta?

ENRIQ. Fes, fes. Tan bé't sapigués perdonar en Pataud!

ARM. Comprengui que després de tres mesos de separació...

ENRIQ. Comprès, comprès. (*Pausa.*) Quína olor més bona que fan aquestes flors! A la llarga fins arriba a marejar! (*Pausa.*) Es enervador! (*Pausa.*) Bé, prou per ara, eh?

BLANCA (*Deixant-se anar.*) Ay! Ne tenía una veritable necessitat d'aquesta expansió.

ARM. Com jo!

BLANCA Deixa que't presenti. El meu Armand. La meva amiga Enriqueta, de la que t'havía parlat tantes vegades y que avuy ha volgut acompanyar-me.

ARM. Senyora. Ha fet bon viatge?

ENRIQ. Molt bo. Hem posat tot el tren en revolució.

BLANCA Venía ab nosaltres un senyor que a cada estació baixava del seu cotxe y se plantava devant del nostre departament de senyores soles.

ARM. Ah, ah! Sí?

BLANCA Oh! No ho feya pas per mi, no; seguía a l'Enriqueta desde París. Y bé, Armand meu, ja tens decidit com hem de passar el día?

ARM. He fet preparar el nostre niu al número nou. (*Mostrant la cambra.*)

BLANCA Y l'Enriqueta?

ENRIQ. Ah! No se'n preocupin de mi.

BLANCA T'aburriràs tota sola.

ENRIQ. Jo no m'aburreixo may. A veure: quànt temps heu dê menester per parlar?

BLANCA Es difícil de dir això... A lo menos, a lo menos...

ARM. (*Interrompent-la.*) Això á lo menos! Y encara'm sembla que no'n tindrem prou!

BLANCA (*Mirant-se'l somrient.*) Oy?

ENRIQ. Hi ha un tren a les quatre y un altre a les set pera tornar a París...

BLANCA Doncs si'm vols creure a mi, Enriqueta, prenem el de les set.

ENRIQ. Oh! Ja, ja!

BLANCA Tinc tantes coses per dir-li y ja són les tres.

ENRIQ. Està bé, però procura que poguem agafar al menos el de les set.

BLANCA Per mi no'l perdrem. Estiguen segura. Done-m les flors.

ENRIQ. Permet-me; vuy adornar el santuari jo mateixa. (*Entra al nou.*)

BLANCA No'ns convé pas de cap manera perdre'l tren; el meu marit ha de tornar a casa demà dematí.

ARM. Aon ha anat, aquest idiota?

BLANCA A Londres... En aquest moment deu desembarcar a Douvres. No'm parlem més d'ell!

ARM. Tens rahó. (*Conduint-la cap a la cambra.*) Vina, Nouche meva, vina!

BLANCA Armand! Armand!

ESCENA XI

PATAUD *y* AUGUST

PAT. (*Sortint de la seva cambra, groc, afinat.*) No estic be enlloc! Això son les engunies de la mort! Es horrible! Francament horrible! Ay! Si al menos tingués aquí a la meva fidel esposa per cuidar-me!... Però, cah! Es allà baix ella, ara! Guarda la casa! (*A l'August, que surt del despatx.*) Y doncs, còm estan la meva tila y la meva camamilla? Ja'm canso de trucar.

AUG. S'estan fent, senyor, s'estan fent. (*Se'n va al telefon.*)

PAT. Doncs a veure si's donen una mica de pressa, home! (*Va per entrar al nou, però al anar a obrir se'n adona que s'ha equivocat de porta.*) Ah! No! El meu es l'onze. (*Y's fica a l'onze.*)

ESCENA XII

AUGUST *y* ENRIQUETA

ENRIQ. Què hermós que ha quedat el santuari! Vaja! Ja he fet a dues persones ditxoses! Cada hu jutjarà la meva benevolensa a la seva manera, y els més la censuraran, però, què hi puc fer-hi si soc així? (*Pausa.*) Còm passaré aquestes quatre hores? Ja ho sé. Vaig a pendre un bany; ja m'he portat la roba. Maître d'hôtel!

AUG. Senyora.

ENRIQ. Aont haig d'anar per pendre un bany?

AUG. Com que la platja es a dos passos, la gent eleganta surt vestida de bany de l'Hotel. Si la senyora vol la cambra número dotze, está desocupada, y en ella pot cambiar-se de roba.

ENRIQ. Està be: me la quedo.

AUG. Perfectament, senyora. (*Y entra al despatx.*)

ESCENA XIII

ENRIQUETA *y* MONBISSAC

ENRIQ. (*Prenent el seu sac de viatge.*) Ay! Senyor! el nano fós aquí, ara!... Còm ens divertiríem prenent un bany! Tant que sab de nadar!

MONB. (*Entrant pel fons.*) Ella! Es ella!

ENRIQ. Altra vegada l'home del passatge! (*Torna a deixar el sac sobre la cadira.*) Què ha de durar molt temps aquesta persecuciò?

MONB. Això depèn de vostè. Rendeixi la plassa, deixi que les tropes enemigues hi entrin triomfalment, y s'ha acabat l'assedi.

ENRIQ. Li repeteixo per darrera vegada que soc casada.

MONB. Ja ho sè, ja ho sé! Però'l seu marit serà indubtablement igual que'ls altres, y, com sempre, el punt flac de l'enemic. El seu marit no ha de ser pas una excepció de la classe; la deu enganyar com les enganyen tots, la deu arruinar com les arruinen tots y la deu maltractar com les maltracten tots.

ENRIQ. Y si fos així, vostè no n'hauría de fer rès.

MONB. Vegi si n'haig de fer que estic disposat a interposar-me entre vostès dos y a obligar a aquest selvatge a que la respecti com vostè's mereix; y si ho conseguixo, m'haurà d'estimar encara que no sigui més que per agrahiment.

ENRIQ. (*Apart.*) Còm me'n desfaré d'aquest ximple?

MONB. Y ara mentres espero'l moment ditxòs en que vostè'm digui: «Monbissac, soc teva», mani, senyora, del seu esclau.

ENRIQ. Vagi a buscar un cotxe.

MONB. Un cotxe?

ENRIQ. Sí; vuy anar a donar un tom per les afores.

ENRIQ. Oh! Joya!.... El tindrà al moment a la seva disposició el cotxe... (*Apart.*) tancat y ab cortinetes. (*Entra al despatx.*)

ENRIQ. Ay! Gracies a Déu!... y ara aprofitem els moments! (*A l'anar a agafar el seu sac surt en Lluís pel fons.*)

ESCENA XIV

ENRIQUETA, LLUÍS, *després* MONBISSAC
y després AUGUST

LLUÍS. (*Ab un crit d'alegría.*) Ja l'he atrapada!
ENRIQ. (*Sorpresa.*) Lluís!
LLUÍS. Senyora, seré breu! No vuy calificar la seva conducta.
ENRIQ. Però còm ha vingut?
LLUÍS. M'he fet posar un tren especial, senyora.
ENRIQ. Eh? Còm un quefe d'estat? Quín luxe! Li deu haver costat un ull de la cara?
LLUÍS. A aquest preu no hauría pas pogut pagar-lo. Me'ls ben necessito tots dos al menos vintiquatre hores per vigilar-la, senyora, y encara no sé si'n tindré prou. M'ha costat mil cinc cents francs. Una miseria per un quefe d'estat! Y sort que en una estació del trànzit he atrapat el seu tren y m'hi han enganxat, que si no'm costa'l doble... Pobres economíes meves! Però anem á lo nostre. N'he encarregat un altre per la tornada. Ens espera a l'estació a baixa pressió. Vingui a agafar-lo.
ENRIQ. Més tart.
LLUÍS. No, senyora, no; desseguida! Vostè no permeterà que m'hagi gastat inutilment totes les meves economíes. Anem!
ENRIQ. Es imposible. No puc deixar a la Blanca.
LLUÍS. La senyora Pataud, ja es prou gran per anar sola. Partim!
ENRIQ. Senyor Lluís, vingui-m aquí y abrassi-m.
LLUÍS. Ab molt gust (*L'abrassa.*) Y sense pensar-m'hi gens!
ENRIQ. Ben fet!
LLUÍS. Si no que aquesta abrassada no m'ha de fer cambiar un punt, ni de parer ni de propòsit.
ENRIQ. Encara que jo li preguès que fes el favor de retirar-se?
LLUÍS. Encara que vostè m'ho preguès... El seu marit m'ha confiat una missió y jo l'haig de complir.
ENRIQ. Està be. Està preparat per rebre una mala noticia, amic Lluís?
LLUÍS. (*Afectant impassibilitat.*) Ni que siguin dugues.

ENRIQ. Doncs tingui present que jo no tornaré a París fins a les set del vespre.

LLUÍS. Doncs jo m'he ficat al cap que hi tornarà desseguida; encara que per conseguir-ho hagi d'emplear els grans medis.

ENRIQ. Quíns són aquests grans medis?

LLUÍS. Ja'ls veurà. (*L'agafa per un bras.*)

ENRIQ. Deixi-m estar, o crido.

LLUÍS. Cridi tant com vulgui. (*Tracta d'endurse'n-la.*)

ENRIQ. (*Cridant.*) Auxili! Corrin! Auxili!

LLUÍS. Calli! Desgraciada!

ENRIQ. Auxili!

MONB. (*Sortint per la porta del despatx y al veure a en Lluís.*) El marit!

ENRIQ. Corrin! A mi!

MONB. (*Interposant-se.*) Deixi-la estar a aquesta senyora, mal caballer! (*Els separa y pega una bofetada a en Lluís.*)

LLUÍS. Ay!

ENRIQ. (*Apart.*) En Monbissac.

LLUÍS. (*Reconeixent-lo.*) Còm! L'home dels fosfats!

MONB. (*A l'Enriqueta.*) He complert la meva paraula, senyora.

AUG. (*Sortint precipitat del despatx.*) Y doncs, què hà passat, senyors? De què's tracta?

MONB. De rès que pugui interessar-li. D'un assumpte entre'l senyor Petit y jo. (*L'August se'n entorna. A en Lluís.*) A n'aquesta platja hi tinc dos amics: vaig a dir-los-hi que esperin als padrins de vostè al cafè del Casino. (*Se'n va pel fons.*)

ESCENA XV

LLUÍS *y* ENRIQUETA

LLUÍS. Déu del cel! Y que disgustos que'm costa aquesta dòna! Però que és estrany que també sigui aquí aquest!... Y per què'm diu Petit?

ENRIQ. Li diu Petit perquè s'ha cregut que era'l meu marit. Com que ha vist que'm maltractava... Ara per càstic se veurà obligat a passar pel meu home als ulls de tot l'hotel.

LLUÍS. Això ray. No'm ve d'aquí... En quant als meus testimonis...

ENRIQ. Ja sab que'ls d'ell els esperen al Cafè del Casino.

LLUÍS. Be, doncs; si'ls hi han d'esperar fins que jo els hi envihi, ja hi poden seure y pendre alguna cosa al cafè, mentrestant, que tindran temps de sobres. Després d'haver rebut una bofetada, no'm faltaría sinó que m'hagués de barallar... Tornant a lo nostre, senyora, es precís que parlem serenament per arribar a un acord.

ENRIQ. Tant mateix renuncia a emplear la forsa?

LLUÍS. Tinc un altre medi. De moment no penso separar-me de vostè ni un instant.

ENRIQ. Que és nen, senyor Lluís! (*Se treu la capsa de polvos.*) Quan me dongui la gana recobraré la meva llibertat.

LLUÍS. Això ho veurem, o si no probi d'escapar-se.

ENRIQ. A la una, a les dues... A reveure, Lluís!... (*Li tira'ls polvos als ulls, y després d'agafar el sac de mà, entra al quarto número 12. En Lluís ha quedat com cego. En aquest moment apareix dalt de l'escala la Clara.*)

ESCENA XVI

LLUÍS, CLARA *y després la senyora* MAZAUBRAN

LLUÍS. Ah! Vatúa la dòna! No hi veig! No hi veig! Senyora! (*Agafa a la Clara a las palpentas.*)

CLARA. Ay!

LLUÍS. Ja la tinc y no la deixaré pas anar.

CLARA. Mamà! Mamà!

LLUÍS. (*Deixant-la.*) Eh? M'he equivocat! Dispensi-m, senyoreta... Perseguia a un'altra persona; dispensi-m, no hi veig! Tinc els ulls plens de polvos d'arròs. Rès, una broma de mal gènero que m'han fet. Y còm cou!

CLARA. Vol que'ls hi bufi'ls ulls?

LLUÍS. Vostè es excessivament atenta, senyora... Suposo que és senyora.

CLARA. S'equivoca, no soc més que senyoreta. Ay! No's fregui la vista així. (*Se treu el mocador y li aixuga'ls ulls.* Veu? Ja no hi té rès!

LLUÍS. En efecte, ja no'm fan mal. Beneheixo l'etzar que m'ha proporcionat un metge tan gentil. Senyoreta, li remercío desde'l fons del meu cor...

CLARA. L'operació no val la pena.
LLUÍS. Ara'm faig l'efecte del profeta Jonàs.
CLARA. Del profeta Jonàs?
LLUÍS. Sí. D'aquell que'ns parla la Sagrada Escriptura. D'aquell cego que li va tornar la vista un àngel. (*Apart.*) Crec que he trobat una frase que l'ha deixada pagada y satisfeta.
CLARA. Vostè confon llastimosament les llegendes sagrades. El cego que va curar un angel, era'l jueu Tobíes. En Jonàs es el de la ballena.
LLUÍS. Ah! Sí! Té rahó; la ballena!
MAZ. (*Baixant per l'escala.*) Y doncs, Clara, filla meva? M'he cansat de buscar-te per tot arreu.
LLUÍS. Senyora, la seva filla acaba de tornar-me la vista, com l'àngel a en Tobíes, perque en Jonàs era'l de la ballena; peró'ls demano que'm dispensin si les deixo precipitadament. Haig d'anar a trobar a la senyora Petit.
MAZ. Així vostè es el senyor Petit?
LLUÍS. Ara com ara, sí, senyora.
CLARA. De la casa Petit y Pataud!
LLUÍS. Justament.
MAZ. Quína casualitat! Caballer, ja que'ns trobem per etzar, permeti-m que li demani uns informes.
LLUÍS. Ab molt gust, senyora; però li prego que abrevii; se tracta de fosfats?
MAZ. No. Vostè té un jove que's diu Lluís Renard?
LLUÍS. Sí, senyora que'l tinc. Ja ho crec si'l tinc.
CLARA. Y còm es aquest jove? Està gras?
MAZ. No interrumpeixis a la teva mare. (*A en Lluis.*) Es un home honrat?
LLUÍS. Ja ho crec; y forses disgustos que li costa'l ser-ho.
MAZ. Es inteligent?
LLUÍS. Inteligentíssim, treballador, ple d'iniciatives.
MAZ. Té bon caràcter?
LLUÍS. Massa bo y tot. Es l'ase dels cops d'aquella casa y d'aquest hotel.
CLARA. D'aquest hotel?...
MAZ. S'ha m'ha dit que guanyava mil dos cents francs cada any.
LLUÍS. Això és, y cregui que és vergonyós aquest sòu per un xicot de les seves condicions.
MAZ. Apugin-lo.
LLUÍS. Ay, senyora! Si no depengués més que de mi...
MAZ. Una paraula no més. (*A Clara.*) Aparta-t unes

quantes passes. (*A en Lluís.*) No és pas un calavera el senyor Renard!

LLUÍS. Ell? Es un sant. N'hi responc com de mi mateix. Però, perquè m'ho pregunta tot això?

MAZ. Per què? (*Ab misteri.*) Soc la senyora Mazaubran, jo.

LLUÍS. Ah! Sí? Vostè és la senyora Mazaubran? Caram, quína sorpresa... (*Apart.*) que tindrà quan sàpiga que no la conec ni sé quí és!

MAZ. Això m'estalvía dir-li rès més.

LLUÍS. Naturalment, senyora, naturalment. Y no havent de dirme rès més ja'm permeterá que vagi a trobar a la senyora Petit.

MAZ. Es a dir que ha vingut ab la seva senyora!

LLUÍS. La he vingut a buscar. Ella ja era aquí.

MAZ. De molt abans?

LLUÍS. Cosa de tres o quatre vagons. (*Saludant.*) Senyora Mazaubran, senyoreta. (*Apart.*) Però quí deuhen ser aquestes senyores? (*Se'n va corrents pel fons.*)

ESCENA XVII

CLARA, *senyora* MAZAUBRAN *y després* AUGUST

MAZ. A n'aquest bon senyor li passa alguna cosa.

CLARA. Veus, mamà; un home com aquest m'agradaría a mi per marit.

MARÍA. Aquest es el teu mal; sempre demanes lo que no se't pot donar.

CLARA. (*Escoltant a la porta del 9.*) Mamà! mamà! vina! escolta aquí!

MARÍA. (*Anant-hi a escoltar y apartant a la seva filla.*) Aparta-t, filla meva; aparta-t! Oh! Oh!... Aquets nuvis podríen tenir una mica més de cordura! (*A l'August que surt del despatx.*) Ja ha fet la nostra nota?

AUG. Sí, senyora. Si volen passar al despatx...

MARÍA. (*A la Clara que se'n anat a escoltar a la porta del 9, altre vegada.*) Què hem de fer, nena? Vina ab mi!

CLARA. Ja vaig, mamà. (*Mentres desapareixen tots tres per la porta del despatx.*) Que deuen ser felissos aquets dos nuvis.

ESCENA XVIII

PATAUD *y* AUGUST

AUG. (*Sortint del 11, y mirant esparverat al 9.*) Sembla que's barallen aquí dins. Això és intolerable. (*Cridant.*) Maître d'hotel.

AUG. (*Sortint.*) Què desitja?

PAT. (*Senyalant al 9.*) Quí hi hà aquí dins?

AUG. Al 9? Un senyor y una senyora.

PAT. Vol dir? Vol dir que no hi ha tot un col·legi de pàrvuls?... perquè ab els seus crits, rialles y enrenou, encara no m'han deixat aclucar els ulls.

AUG. Es que deu tenir el dormir lleuger, vostè.

PAT. Lleuger? Ells si que són lleugers, y sobre tot ella. Veurà, dongui-m una altre cambra.

AUG. No pot ser. Totes estàn ocupades.

PAT. Doncs fassi callar aquesta gent; que posin una sordina a les seves expansions.

AUG. Ja'ls ho diré així.

PAT. Me'n refío. Cristo'm valga! La Blanca y jo ens estimem més seriament. Be, és veritat que no n'hi ha de dònes com la Blanca. (*S'entorna a la seva cambra.*)

AUG. Quína poca paciencia que té aquest bon senyor. Vès com li dic jo al senyor Armand... (*Truca al 9.*)

ESCENA XIX

AUGUST, PETIT *y després* ARMAND

ARM. (*Entrant pel fons ab trajo de bany.*) M'he quedat ab el trajo més elegant que hi havía en l'establiment; m'he despullat en una caseta y aquí'm tenen.

AUG. Senyor Armand.

ARM. (*Sortint ab mànegues de camisa.*) Què hi hà? Què vol?

AUG. Sembla que fan una mica massa de soroll y molesten als altres viatjers.

ARM. A n'aquí? Al senyor! (*Senyalant a en Petit.*)

PETIT. Ah, no, a n'a mi no!

AUG. Al que ocupa'l quarto número onze.

ARM. (*Apart.*) En Pataud.

ARM. Ah! Es a dir que no tinc dret de fer lo que'm sembli, tancat a dins del quarto. Eh?

PETIT. Y es clar que sí, home. No'n fassi cas del seu vehí, que es una mena de bestiola insociable. Vagi, vagi; tanqui-s y molesti-l tant com pugui.

ARM. Li agraeixo'ls bons consells, caballer. (*A l'August.*) Ja pot dir a n'aquet senyor que tot just comensem a fer-li mal de cap.

PETIT. Això és.

ARM. Y que si ell no pot dormir, nosaltres tampoc, y no'ns queixem pas.

PETIT. Ben dit.

ARM. Y si insisteix, previngui-l de que no m'empipi gaire.

ESCENA XX

PETIT, AUGUST, CLARA, *senyora* MAZAUBRAN *y després* ARSENI

PETIT. Fort!

AUG. Vès si jo li respondré això. (*A ne'n Petit.*) Ja ho veu. Els enamorats fan com els malalts: amoinen y no volen ser amoinats.

PETIT. Amic meu, vostè rahona com si tingués dintre del cap els genis d'en Balzac y d'Hipòcrates plegats. (*Escoltant a la porta del 9.*) Ah! Ah! Quín terratrèmol! Y com li deuen omplir el cap al pobre Pataud. (*La senyora Mazaubran y la Clara surten del despatx.*) Que triga la Chechette! (*Passa per davant de les senyores tot blincadís y va a plantar-se al peu de l'escala.*)

CLARA. Ay! mamà, mira quín home!

MAZ. Ay! Sí; fa horror. (*A l'August.*) Escolti. Quí es aquet senyor que té la poca vergonya d'exhibir les seves innobles formes a la llum del sol?

AUG. Un viatger que acaba d'arrivar. El senyor Lluís Renard. (*La senyora Mazaubran y la Clara a un temps.*)

MAZ. En Lluís Renard!

CLARA. El meu promés.

MAZ. No és posible; aquest no pot ser el teu Lluís Renard. (*A l'August.*) Sab si es parent del senyor Lluís Renard de la casa Petit y Pataud?

AUG. Es ell mateix, senyora.

MAZ. Es ell!

CLARA. Ell!

PETIT. (*Baixant.*) Maliatsiga! Hi passaré la joventut a n'aquesta escala. (*A l'August.*) Escolti: vagi a avisar a n'aquella esbogerrada de dalt, la senyoreta Chechette, que me'n vaig a esperar-la al café del Casino, prenent una absenta... Perquè veig que a n'ella se l'ha d'esperar seyent.

AUG. Està be.

PETIT. (*Desapareixent pel passatge que condueix al Casino.*) Quína cansonera! (*L'August se'n va escala amunt.*)

CLARA. Uix! Qués lleig!

MAZ. Si no fos més que lleig, però es que, ademés, és lliberti, alcohòlic y mal educat.

CLARA. Y no està gras.

MAZ. Y aquest Pontoy que'm donava tants bons informes! Y el senyor Petit que'ls ha ratificat!

ARSENI. Senyores: l'òmnibus està a la seva disposició.

MAZ. Gracies. Anem, filla meva.

CLARA. Vols dir que no és inútil ja que marxem?

MAZ. No, no; vuy posar al teu oncle al corrent de lo que acabem de sentir.

CLARA. Ay! Abans de casar-me ab aquest home, m'estimo més fer-me monja. (*Se'n van les dues pel fons.*)

ESCENA XXI

PATAUD *y* ARSENI

PAT. Això ja passa de mida! Això es infernal! Això ja no són bromes! Aquí dins hi passen coses extraordinaries. (*Surt l'Arseni.*) Mosso!

ARSENI. Senyor.

PAT. (*Indicant el 9.*) Truqui a aquesta porta y ordeni de part meva als que hi ha dins que callin immediatament. Està comprès?

ARSENI. Comprès.

PAT. Espero que'n tindran prou ab això. Ah! Y la tila y la camamilla?

ARSENI. Se estan fent, senyor.

PAT. Què vol dir s'estan fent? Què les han sembrades aquesta tarde?
ARSENI. No, senyor. S'està preparant l'infusió a la cuyna.
PAT. Doncs espero que no m'hauré d'esperar més.

ESCENA XXII

ARSENI *y* ARMAND

ARSENI. (*Trucant al 9.*) Ep! Senyor!
ARM. (*Entrant ab pantalons y a crits.*) Que hi hà? Encara no m'han empipat prou?
ARSENI. Li prego que no fassin soroll, perquè'l senyor del costat...
ARM. Es a dir que'l senyor del costat?... Sap que ja'l tinc a la punta del nas al senyor del costat. Veurà, acabem. Escolti.
ARSENI. Digui, senyor.
ARM. Adverteixi al gerent y a tot el personal de la casa, perquè no'ls hi vingui de nou, que'l primer que truqui, sigui'l que sigui, el reberà la punta de les sabates, ab la deferencia que li es característica.
ARSENI. Sí, senyor.
ARM. Doncs, apuntis-ho perquè no se'n descuidi.

ESCENA XXIII

ARSENI, LLUÍS *y després* FERRAN

ARSENI. Vaja un geni! Qualsevol s'embolica. (*Se'n va cap el cafè. Entrant precipitadament.*)
LLUÍS. A la platja no hi era. Mosso!
ARSENI. Digui!
LLUÍS. Quína es la cambra de la senyora Petit?
ARSENI. No ho sé; serveixo al cafè, jo. (*Se'n va.*)
LLUÍS. Què faig jo ara, doncs? Mira... No'm queda més remey; trucaré totes les portes fins a trovar-la. (*Anant cap al 9.*) Comensarem per aquí. Ay! quína dòna! quína dòna! (*Truca al 9, se sent rondinar al peu de la porta.*)
ARSENI. (*De dins.*) Maliatsiga'l cap que t'aguanta. (*En Lluís s'aparta un pas y se gira creyent que ha

arrivat algú. L'Armand obra la porta y li dona una patada formidable.

ARM. Té! Te l'havía promès!

LLUÍS. (*Cayent de quatre grapes.*) Ay!

ARM. (*Tornant a tanear.*) Paraula es paraula.

ESCENA XXIV

LLUÍS *y* ENRIQUETA

LLUÍS. (*Aixecant-se.*) Quí ha estat aquest boig? Déu de Déu! Sembla que m'hi esperin a tot arreu!

ENRIQ. (*Sortint del 12 ab trajo de bany, capa y un mocador de seda al cap.*) Ja estic! Ah! En Lluís!

LLUÍS. (*Exasperat.*) Senyora, això no pot continuar ni un moment més. Si això dura una hora més no'm veig ab cor de continuar-la jo.

ENRIQ. Y doncs, què té?

LLUÍS. Que, què tinc? Ja veurà, balancejem. Perquè vostè li ha donat la gana de fer aquesta tontería, jo he perdut el meu vestit y les meves sabates; m'he vist obligat a pagar tres mil francs perquè'm posessin dos trens especials; jo, que sempre viatjo en tercera, he rebut una bofetada y tinc un desafío pendent per si encara m'han quedat més ganes de rebre; he estat a punt de perdre la vista, precisament ara que la necessito tant per vigilar el depòsit sagrat, y, finalment, un senyor m'acaba d'enviar una patada que diu que me l'havía promès, y jo no'm recordo d'haver fet may semblants encàrrecs.

ENRIQ. Pobre Lluís!

LLUÍS. Doncs, bé, senyora, l'hora dels contrassentits ja ha passat, s'acaba aquí; vagi a vestir-se immediatament y partim.

ENRIQ. Ara hi corro.

LLUÍS. Còm diu?

ENRIQ. Que no vuy venir. (*Apart.*) Però és precís que aquest home no'n digui rès a ningú de tot això. Còm ho conseguiré?

LLUÍS. Ah! No? Doncs, be; aixís que en Petit torni, li contaré tot lo que vostè ha fet avuy.

ENRIQ. Desgraciat! aixi digues que no has comprès encara per què les faig aquestes bogeríes.

LLUÍS. Oh! Y'm tuteja.

ENRIQ. Aixís no has endevinat, doncs, que les faig per aturdir-me, per olvidar.

LLUÍS. Per olvidar?

ENRIQ. Escolta un secret terrible.

LLUÍS. Oh!

ENRIQ. Jo no he estimat may al meu marit.

LLUÍS. De debò? Pobre Petit! Pobre infortunat!

ENRIQ. Un amor fatal, insensat, me devora.

LLUÍS. Y a quí estima? A quí, desventurada?

ENRIQ. Oh! No! No'l diré may el seu nom.

LLUÍS. Tinc dret a saber-lo; jo represento al seu marit, senyora. Quí es, aquest home?

ENRIQ. Un modest dependent de comers.

LLUÍS. Y el conec jo?

ENRIQ. Sí.

LLUÍS. Aont és ara?

ENRIQ. Ara? Ara es al vestíbol d'un hotel,

LLUÍS. Oh! Cel!

ENRIQ. No gayre lluny. A vint minuts de Dieppe.

LULÍS. Una paraula no més y prou. Quína mena d'home és?

ENRIQ. Fa una cara com de lluna plena y té un ayre de superioritat que subjuga.

LLUÍS. Soc jo!

ENRIQ. Endevinat.

LLUÍS. Vostè m'estima! Ella m'estima!

ENRIQ. Doncs, sí, t'estimo. Jo no t'ho hauría dit may, però tu ab la teva extraordinaria perspicacia ho has endevinat! Y ara pensa que fa dèu anys que no visc. Ah! Dèu anys de tenir-te al meu costat! De tenir-te sota'l mateix sostre! Y no poguer-te abrassar, com t'abrasso en aquest moment! (*L'abrassa.*)

LLUÍS. (*Anorreat.*) Enriqueta! Senyora Enriqueta!

ENRIQ. (*Donant-li una violent empenta.*) No! Vesten! Lluís Renard! Tu ets l'amic del meu marit! Quasi'l seu germà!

LLUÍS. Sí! sí! Això es horrible! Vivim en plena tragedia! Me faig l'efecte del rey Lear, que va haver d'envenenar al seu germà per casar-se ab la seva cunyada.

ENRIQ. No, home; aquest va ser el rey Claudi de Dinamarca, el padrastre d'Hamlet.

LLUÍS. Té rahó, però és igual, perquè'l cambi de nom no ha de fer-nos cambiar de situació.

ENRIQ. Y ara que ja has arribat al fons del meu cor, vuy que sàpigues que estic decidida a posar entre nosaltres dos una barrera infranquejable. Vaig a llensar-me als brassos del primer que passi!

LLUÍS. Ah! No! May! Vostè no ho farà això!

ENRIQ. Tindré un aymant! Estic decidida!

LLUÍS. Ben decidida?...

ENRIQ. Sí.

LLUÍS. Doncs si així com així ha de ser adúltera, abans de comprometre una persona ignocenta, prefereixo sacrificar-me jo. Sigui-ho ab mi! Anem-ne a parlar al teu quarto.

ENRIQ. No, Lluís! Encara no... De primer hem de fugir lluny, molt lluny.

LLUÍS. Tens rahó. Mentres no erets mèva me sabía greu que viatgessis; però ara voldría anar ab tu fins a la fí del món. Fletarem un bergantí que'ns portarà a Amèrica.

ENRIQ. Portes diners?

LLUÍS. (*Registrant la cartera.*) Cinquanta francs. Tot lo que'm queda de la desfeta de les meves economíes!

ENRIQ. D'això no n'hi hà per rès.

LLUÍS. Oh! Si jo hagués pogut preveure que havía de fugir ab la dòna d'en Petit, hauría procurat fugir ab la seva caixa y tot.

ENRIQ. (*Tornant-lo a abrassar.*) Oh! Depositari sagrat!

LLUÍS. En fí, fugim com poguem.

ENRIQ. Un instant: es precís despedir-nos d'en Petit.

LLUÍS. Vols dir? Francament, no hi veig la necessitat.

ENRIQ. Es un requisit que no ha de olvidar-se may en aquests casos.

LLUÍS. En efecte. La correcció ho exigeix, (*S'asseu a a la dreta de la taula.*) Pobre Petit. Li donem un cop de mort!

ENRIQ. La felicitat d'un se consegueix sempre a costa de la d'un altre. Depressa, escriu.

LLUÍS. «Estimat Petit: T'haig de comunicar una nova dolorosa; me'n vaig ab la teva dòna. De nosaltres dos n'hi havía d'haver un de desgraciat, y després de meditar-ho detingudament ella y jo, hem resolt que'l desgraciat sigues tu. Perdona-m y perdona-la.» (*S'atura.*) Pobre amic meu!

ENRIQ. Acabem: firma.

LLUÍS. «Per la casa Petit y Pataud, S. en C., Lluís

Renard, ex dependent, ex caixer y ex fidel.» Y ara...

ENRIQ. (*Prenent-li ràpidament el paper.*) Y ara si vostè torna a tenir el mal gust de ficar-se ab qui no's cuyda de vostè...

LLUÍS. Eh?

ENRIQ. Si vostè te'l mal gust de continuar vigilant-me y de dir rès al meu marit, jo presentaré aquest paper a en Petit.

LLUÍS. Llamps que'm fonguin!

ENRIQ. (*Se'n va rihent.*) Me'n vaig a pendre un bany.

ESCENA XXV

ELS MATEIXOS, PECHOT, LABARBE *y* AUGUST

PECH. (*Pel fons.*) El senyor Petit? El coneix, senyora?

ENRIQ. (*Indicant a en Lluís.*) Es el senyor.

LAB. Dispensi: una paraula, si no es molestar-lo.

LLUÍS. Tinc pressa.

PECH. Som els padrins del senyor Monbissac.

LLUÍS. No'l conec.

LAB. El que li ha pegat la bofetada.

LLUÍS. Ah! Sí! Y be, què més vol aquest senyor? Que'm deixi en pau d'una vegada.

PECH. LAB. Cavaller!

LLUÍS. Y vostès, deixin-me en pau també.

PECH. Això és un insult; ens darà una satisfacció. (*Entra l'August.*)

LLUÍS. Quan vulguin... Ja fa massa temps que dura la broma... Ja no m'aguanto més, jo!...

AUG. Vaja, senyor Petit!...

LLUÍS. Què? També's vol barallar ab mì, vostè? Está be. Me barallaré ab tothom, avuy. Quan vulguin! (*Se'n va pel fons.*)

PECH. (*Seguint-lo ab en Labarbe.*) Ens donarà una satisfacció.

AUG. Es una fera'l senyor Petit! Ja té tres desafíos y encara'n vol més!

ESCENA XXIII

AUGUST, PATAUD *y desprès* PETIT

PAT. (*Sortint de la cambra.*) Ah! no, no! Aquesta gent tenen els dimonis al cos. Juraría que són el marquès de Sade y Marguerida de Borgonya. Maître d'hotel.

AUG. Mani.

PAT. (*Senyalant el 9.*) Vingui a escoltar aquí.

AUG. Gracies. No tinc edat jo per sentir aquestes coses.

PAT. Ah, es que no'm queixo per vici, jo! Voldría que ho sentís! Vegi si'ls fa callar d'una vegada!

AUG. Ah, no m'embolico jo. (*Y se'n va al despatx.*)

PETIT. (*Apart.*) Encara no baixa aquella dòna?

PAT. (*Apart.*) Doncs ja'ls hi faré saber ab qui tracten.

PETIT. (*Apart y adonant-se'n d'en Pataud.*) En Pataud! Què hi fa aquí?

PAT. (*Anant a trucar al número 9.*) Senyor meu! Fa una hora que estic sofrint les seves impertinencies!

PETIT. (*Apart y alegrament.*) Ah! Ah!

PAT. Si no s'estan quiets d'aquí'n endavant, envío a buscar els gendarmes; tant cert com Pataud que'm dic. (*Y se'n torna al seu quarto d'una revolada.*) Sí, xiscli, xiscli, que ja li diran de misses.

ESCENA XXVII

PETIT *y* ARMAND

PETIT. (*Sol.*) Pobre Pataud! Ab aquestes enrabiades y corrent per aquí mitj despullat, tinc por de que no ho conti.

ARM. (*Sortint del 9 tot vestint-se.*) Pst! Escolti...

PETIT. S'ha tornat a ficar dins!

ARM. Ha sentit còm ha dit que's deya aquet senyor que ha trucat?

PETIT. Sí! Si es en Pataud!

ARM. Ja n'està segur?

PETIT. Seguríssim. Es en Pataud de la casa Petit y Pataud, S. en C., Boulevard Montmartre, 26.

ARM. (*Apart.*) Es ell!

PETIT. Y espero que vostè continui marejan-lo tant com pugui. Tot just dèu haver comensat, oy?

ARM. Pst! Més baix... més baix!

PETIT. Còm? Què li fa por?

ARM. Home, vostè'm sembla una bella persona.

PETIT. Té bon ull, jove.

ARM. Y un home discret.

PETIT. Li repeteixo que té bon ull. Tot-hom me pren per un diplomàtic.

ARM. Està be. Doncs vostè'm pot ajudar a sarvar-la. Es el marit!

PETIT. Quín marit?

ARM. El marit de la dama que està ab mi.

PETIT. Quí, aquest? En Pataud?

ARM. Sí. La seva dòna creya que se n'havía anat a Angleterra y aleshores...

PETIT. (*Crit de joya.*) Ah!

ARM. Què té?

PETIT. (*No poguent parlar de l'emoció.*) Ell! Ell! (*Y se posa a saltar y ballar desaforadament.*)

ARM. Però expliqui-m...

PETIT. (*Abrassant-lo y petonejant-lo.*) Oh! Amic meu! Fill meu! Què l'estimo!

ARM. Què fa? Què fa?

PETIT. Ah! Tu no'm pots compendre, però tranquilisa-t, la salvarem. Mes ab una condició.

ARM. Quína?

PETIT. Què vostè y la Blanca continuaran enganyant al senyor Pataud sempre que puguin.

ARM. Aceptada. Però de moment no perdem temps; la pobra dòna està més morta que viva... se'n vol anar... vaig a buscar-la... mentrestant vostè vigili y disposi-s a protegir-nos la retirada.

PETIT. Compti ab mi y pensi que'l que vulgui impedir-la passarà per sobre del meu cadavre. A les seves ordres, valent! (*L'Armand entra al 9.*)

ESCENA XXVIII

PETIT, *després* ARMAND *y* BLANCA

PETIT. Ell, de la colla dels badocs. Y li han pegadà als seus ulls, vuy dir a les seves orelles! Y

pensar que encara hi ha gent que nega que hi hagi una Providencia.

ARM. (*Seguit de Blanca.*) Vina y no temis rès, Nouche meva; he tingut la sort de trovar a un desconegut que ha resultat ser un gran amic meu, quasi un germà. (*Surt la Blanca ab el barret a la mà.*)

BLANCA Caballer... (*Reconeixent a en Petit y desmayant-se als brassos d'Armand.*) Ah!

ARM. Se trova malament.

PETIT. Té'ls seus motius per trovar-s'hi.

ARM. Què'l coneix a vostè?

PETIT. Soc el soci del seu marit.

ARM. Còm? Això es una traició indigne! (*Maquinalment deixa anar la Blanca.*)

PETIT. Cuidado!

ARM. Déu me valga! (*La torna a agafar abans de caure.*)

PETIT. Y tranquilisi-s, jove. No temi que per mi se sàpiga rès. Precisament m'ha donat una de les alegríes més grans de la meva vida, y no tracti d'averiguar perquè. Són coses del negoci.

ARM. Què haig de fer ara, doncs?

PETIT. Porti-la a l'estació; hi hà un tren a les quatre...; jo per la meva part enviaré aquesta nit en Pataud a Londres.

ARM. Ah! Amic meu! Li estaré eternament regonegut.

PETIT. Y jo a vostè! Depresa, depresa!

ARM. (*Sortint ab la Blanca en brassos.*) Sí... Cristo! Com pesa! Si al menos li pogués portar ab dues vegades!

PETIT. Salvats! (*Al veure-ls fora.*)

ESCENA XXIX

PETIT *y* CHECHETTE

La Chechette baixa de l'escala ab trajo de bany y capa

PETIT. Ja'm cansava d'esperar-te.

CHECH. Doncs ja soc aquí. Y ara passa endavant; la gent és molt mal intencionada y si ens vegessin sortir plegats, se pensaríen que anem junts. Espera-m al cap-de-vall de les casetes.

PETIT. Doncs t'hi espero.

CHECH. Peròt repeteixo, cònsul, que per tota la vida no pot ser.

PETIT. Ho sento... però si ho vols aixís... Jo que pensava fer-te un vitalici.

CHECH. Ja'n tinc prou ab una hipoteca. (*Petit s'en va pel fons.*)

ESCENA XXX

CHECHETTE, *després* LLUÍS, *després* AUGUST

CHECH. Vaig a comptar fins a tres, abans de seguir-lo, no; comptaré tins a dos no més.

LLUÍS. (*Apareixent pel corredor, veu a la Chechette y la pren per l'Enriqueta.*) Es ella! (*L'agafa violentment, ella xiscla y's tomba.*) Doncs no és ella! (*Chechette desapareix.*) A on pot haver anat aquella esgarriada!

AUG. (*Que entra precipitadament.*) Ah! Senyor Petit! L'he buscat per tot arreu. La seva senyora...

LLUÍS. Sab a ont és?

AUG. Prou.

LLUÍS. A ont?

AUG. Al cafè del Casino, ab tres senyors. Ja han buidat cinc botelles de xampany.

LLUÍS. Eh?

AUG. Y allí canta, balla y ho trenca tot!... Gots, ampolles, miralls!...

LLUÍS. Aquesta dòna és el dimoni! El mateix dimoni!

ESCENA XXXI

ELS MATEIXOS, ENRIQUETA, MONBISSAC, LABARBE *y* PECHOT

ENRIQ. (*Que ve completament alcoolisada.*) Quína desfeta! No hi ha quedat rès sencer al cafè! Hi hà rès pera trencar aquí?

ELS TRES. Sí. (*En Lluís se posa les mans a la cara. L'August entra al despatx.*)

MONB. (*Tractant d'abrassar-la.*) Visca l'alegría!

LLUÍS. (*Interposant-se.*) Senyor meu! Què anava a fer!

ELS TRES. El marit!

ENRIQ. Oy! Sí que és el meu maridet! Còm estàs, maridet meu?

LLUÍS. Senyor! Si està borratxa.

ENRIQ. Jo? Jo?

LLUÍS. (*Ap. Desesperat.*) Ja som a l'apoteossis. Això ja està llest!

ENRIQ. Tu si que ets un borratxo empedernit...

LLUÍS. En quin estat la retrobo, senyora, y ab quina companyía!

ENRIQ. Ab tres persones de be. D'aquí en endavant seràn tres amichs de l'infancia.

LLUÍS. (*A n'els tres homes.*) Es precís no tenir ni dignitat ni vergonya pera fer beure així a una senyora!

MONB. Y què m'explica a mi?

ENRIQ. Deixin-lo. Que no ho veuen que ha begut massa? No l'enquietin!

LLUÍS. (*Fent-la passar cap a la dreta.*) Senyora, prou bogeríes. Entri a la seva cambra.

ENRIQ. Sí que està ben xop, sí! Treguin-me'l de sobre aquest home.

MONB. Còm diu?

ENRIQ. Fassin-li pendre un bany, que això l'asserenarà.

LAB. Còm diu?

LLUÍS. Eh?

PECH. De debò?

MONB. Li deu anar bè quan està així. Es la seva dòna y li coneix la seva naturalesa.

LAB. Doncs, som-hi. (*Tots tres se precipiten sobre d'en Lluís, l'aixequen y se l'emporten, cridant*): A l'aigua!

LLUÍS. Me volen deixar estar?

ELS TRES. A l'aigua! a l'aigua! (*Desapareixen pel fons.*)

ENRIQ. (*Després d'una rialla, posant-se seria.*) Potser si que m'he portat ab una mica massa d'inconseqüencia. L'aire del mar m'ha marejat. Es hora d'entornar-me'n a París. Vaig a avisar a la Blanca. (*Truca al 9.*) No respòn. Que és extrany! S'haurà adormit. La despertaré. (*Entra al 9.*)

ESCENA XXXII

PATAUD *y* ENRIQUETA

A l'entrar l'Enriqueta al 9, se sent soroll y trencadissa, com si hagués tropessat ab algun moble

PAT. (*Furiós*,) Vaja, prou! Ja n'estic tip d'aquest hotel! Ah! Ja me'n recordaré tota la vida del día d'avuy! May més m'ho podré treure del cap lo que m'ha passat aquí. Quina cosa més extranya!

ENRIQ. (*Sortint del 9.*) No hi és pas aquí dins.

PAT. (*Al veurer-la.*) Ah!

ENRIQ. (*Estupefacta.*) Ah!

PAT. Senyora Petit! (*Ap.*) Déu de Déu! la Marguerida de Borgonya era la senyora Petit!... En Petit enganyat! Ell! Ell! (*Se posa a saltar d'alegría.*)

ENRIQ. (*Fent una riallada.*) Si que dec estar borratxa, sí! Té, ara'm sembla que veig ballar en Pataud.

PAT. Y és clar que'm veu.

ENRIQ. Oh! El veig, el veig!... Devegades ne veig dos... devegades no més mitj... Còm li va per aquí a Londres?

PAT. (*Ap.*) Y s'ha emborratxat! Vet-aquí'l soroll que feyen! (*Alt.*) Escolti: vuy prevenir-li de que'l seu marit és aquí a l'hotel.

ENRIQ. El meu marit? Vaja, ja t'has deixat enganyar. Es en Lluís, que passa pel meu marit, el que és a l'hotel.

PAT. En Lluís?

ENRIQ. Sí.

PAT. Vet-aquí'l marquès de Sade!

ENRIQ. En aquest moment està prenent un bany. (*Se senten rumors a dintre y apareix en Petit.* Ah! El meu marit. (*Entra al 9.*)

ESCENA XXXIII

PATAUT *y* PETIT

PAT. Petit!

PETIT. Ay, Pataud! Amaga-m! Salva-m!

PAT. Què passa?

PETIT. Tota la gendarmería d'aquest departament me ve al darrera!

PAT. (*Radiant.*) De debò?

PETIT. M'estava dialogant íntimament ab la Chechette al fons d'una caseta de banys, quan tot de cop, y en un moment veritablement inoportú, s'obra la porta y apareix un guarda de platja, cridant: «Ja n'he atrapat dos en *fregant* delicte!»

PAT. Deliciós!

PETIT. Esparverat, m'enfonzo'l barret als ulls perquè no'm reconeixessin, pego una empenta al guarda, el tombo, y mentres fugía sento una veu que cridava: «Agafeu-lo! Es aquest, capità; es aquest l'aymant de la Chechette!»

PAT. Un capità? Te matarà, ja ho veig!

JAMB. (*De dins.*) A ont és? A on s'ha amagat?

PETIT. Cristo'm valga! Si'm troba me la farà pagar per nova, aquesta dòna!

PAT. Y farà bé! (*Se'n va cap al fons.*)

PETIT. A on me puc ficar? Ah! Aquí! (*Entra al 12, sense que'n Pataud se'n adongui.*)

ESCENA XXXIV

PATAUD, *desprès* JAMBARD *y desprès* CHECHETTE

PAT. *Molt content.*) Ja tens aquí al capità! (*Veyent que està sol.*) Que ha fugit? (*Surt en Jambard portant el vestit d'en Petit y arrossegant a la Chechette, que va tota escabellada.*

JAMB. A ont és? (*A la Chechette.*) Vaig a matar-lo davant vostre, senyora; després vos y jo ja aclarirem els fets! (*A en Pataud.*) Ha vist passar per aquí un gorila ab trajo de bany?

PAT. Sí; però s'ha escapat.

JAMB. Ja'l trobaré! He fet confessar en aquesta desgraciada el nom del sàtir. Se diu Lluís Renard; no se m'escaparà. Tinc el seu vestit aquí y la meva tripulació rodeja l'hotel.

PAT. Divinament.

JAMB. (*Fent un crit.*) Que soc animal jo també! De segur que ha anat a amagar-se al quarto de la Chechette! (*Se'n va escales amunt enduyent-se'n a ella.*)

CHECH. (*Ap.*) Pobre Cònsul! Al ser a dalt me desmayaré, ja ho tinc pensat!

JAMB. Vuy matar-lo com un gos!

ESCENA XXXV

PATAUD *y* PETIT

PAT. Ara va be, ara!

PETIT. (*Sortint del 12 y precipitant-se sobre en Pataud.*) Dona-m el teu vestit; ja't deixaré'l trajo de bany, jo.

PAT. ¿Per quí m'has près?

PETIT. Ah! No ho vols?

PAT. Es clar que no! Tracta de fugir com puguis tu, que jo m'arribo a Londres ab el barco d'en Jambard.

PETIT. Es a dir que'm deixes a mi? El teu soci? Y què faré jo ara?

PAT. Pots triar entre'l presiri, un revòlver o el furor d'en Jambard. Adéu! (*S'en va y torna.*) Ah! Y allò de «marit enganyat, home afortunat», riute-n d'aquí en endavant!

PETIT. Pillo! Indecent! Be, però què faig? Ah! Quina idea! Sí, estic salvat! Allà dintre he vist un vestit de senyora. (*Entornant-se'n al 12.*)

ESCENA XXXVI

AUGUST, *que ha sortit un moment abans, després* LLUÍS, *un* CHAUFFEUR *y dos* PESCADORS

AUG. Còm? El senyor Renard entra al número 12! (*En aquest moment surt en Lluís pel fons amarat d'aigua.*) Senyor Petit! Oh! Senyor Petit!

LLUÍS. (*Parlant sol.*) Oh! Y m'hi han tirat a l'aygua! M'hi han ben tirat!

AUG. (*Apart.*) S'ha de ser animal per pendre un bany sense despullar-se. (*Y se n'entorna al despatx.*)

LLUÍS. (*Fent un crit y posant-se una mà a la butxaca.*) Ay! Què és això que'm pessiga? (*Treu

un cranc y el llensa.) Un cranc. Ah! Això s'ha d'acabar, s'ha d'acabar! (*Anant cap al 12.*) Senyora Petit! Ara he ajuntat l'enginy a la forsa. Ara no s'escaparà. (*Acostant-se al fons.*) Entrin.

CHAU. (*Seguit de dos pescadors.*) Ja som aquí.

LLUÍS. Està be. Tenen l'automòvil preparat? Saben la direcciò?

CHAU. Sí, senyor.

LLUÍS. Y vosaltres vos haveu fet càrrec de les instrucque vos he donat?

CHAU. PESC. Sí, senyor.

LLUÍS. Be: espereu-se... (*Se'n va cap al 12.*) A veure, no'ns equivoquem de quarto, aquesta vegada. El 12.... Ja'l tinc! (*Escolta.*) Es a dins. (*Als homes.*) Ara surt! Atenció!

CHAU. Sí, sí.

LLUÍS. A la una, a les dues... (*La porta del 12 s'obra y surt en Petit vestit ab els trajos de l'Enriqueta.*)

PETIT. (*Apart.*) Crec que hi quedat ben desfigurat. No m'agafaran ara, no!

LLUÍS. A les tres!... (*Els homes se precipiten sobre en Petit, li posen un mocador a la boca, y en Lluís s'arrenca a cantar la Marsellesa.*) Així no sentiran el soroll! (*Se sent a dins la bocina del auto.*)

ESCENA ÚLTIMA

LLUÍS, ENRIQUETA, AUGUST, JAMBARD, MONBISSAC, PECHOT, LABARBE, LLOP *y dos gentdarmes*

ENRIQ. (*Sortint del 9 complertament serena.*) No sento rès...

LLUÍS. (*Fent un crit al veure-la.*) Ah!

ENRIQ. Ay, Lluís, si sabés!...

LLÍUS. Ah! Vostè? Es vostè?

ENRIQ. Sí, soc jo...

LLUÍS. Això no pot ser! Jo no sé aon soc! Jo'm torno boig!

ENRIQ. Però, què té?

LLUÍS. Que, què tinc? Tinc que acabo de fer-la robar

jo a vostè. Ara mateix l'han segrestada al davant meu.

ENRIQ. A mi? (*Surt l'August.*)

LLUÍS. Això es extraordinari. (*A l'August.*) Quí era la persona que hi havía en aquesta cambra fa un instant?

AUG. Al 12? El senyor Lluís Renard.

LLUÍS. Còm diu?

AUG. (*A crits.*) El senyor Lluís Renard! (*Se'n va pel fons.*)

LLUÍS. (*Glassat.*) Déu meu! M'he fet robar a mi mateix.

ENRIQ. Escolti, Lluis; el meu marit...

LLUÍS. (*Interrompent-la.*) Ah, no! Ja no hi vuy passar pel seu marit! No vuy rebrer-les més les pallises que li pertoquen. Torno a recobrar el meu nom y vaig a publicar-lo ben alt. (*Jambard baixa l'escala.*) Escolti: vostè serà'l primer de saber-ho: Jo'm dic Lluís Renard!

JAMB. (*Apart.*) Ell!

LLUÍS. (*Cridant.*) Soc en Lluís Renard! En Renard! En Renard!

JAMB. (*Acabant de baixar l'escala.*) Es a dir que tu ets en Lluís Renard?

LLUÍS. (*Pujant-se-li a les barbes.*) Sí, soc jo! Jo, y jo!

JAMB. Doncs, resa per la teva ànima, perque vas a morir! (*Se treu un revòlver de la butxaca.*)

LLUÍS. (*Horroritzat.*) Eh?

ENRIQ. Corrin, que's maten!...

LLUÍS. Ho presentía, això ja no's podía acabar d'altra manera que assesinant-me.

JAMB. Resa per la teva ànima!

ENRIQ. Auxili! A mi! (*Monbissac, Fechot y Labarbe surten pel foro, se tiren sobre Jambard y tracten de desarmar-lo.*)

JAMB. Vas a morir!

MONB. Vol fer el favor de posar-se això a la butxaca? (*Enriqueta se desmaya a la dreta de la taula.*)

AUG. (*Entrant pel fons.*) Ja són aquí els gentdarmes! (*Apareixen els gentdarmes pel fons, ab en Llop.*)

LLUÍS. Els gentdarmes? Estic salvat! (*Anant-se'n cap trobar-los.*) Protegeixin-me; soc en Lluís Renard!

LLOP. Ah! Tu ets el sàtir que hem sorprès a la caseta dels banys!

LLUÍS. (*Estupefacte.*) Jo?

LLOP. (*Als gentdarmes.*) Agafin aquest home!

LLUÍS. (*Ab un gest tràgic.*) Encara tinc cor que avuy dormiré en un manicomi!... (*Els gentdarmes se li tiren a sobre y se l'emporten. En Jambard lluyta encara ab en Labarbe y ab en Pechot. L'Enriqueta continúa desmayada y en Monbissac li fa ayre ab el barret.*)

TELÓ

ACTE TERCER

Escena partida. A l'esquerra, el replà d'un entressol; al fons, l'escala que condueix a la planta baixa, pel costat esquer, y als pisos superiors per l'altre costat. A l'esquerra d'aquest departament, la porta del pis d'en Petit y Pataud, ab una placa al plafó superior que digui: «Petit y Pataud, S. en C.»; a la dreta, la porta del pis d'en Renard. Un banc de repòs en un dels angles del replà. A la dreta, la sala de rebre y menjador d'en Renard. Bufet al fons, y taula parada al centre, y cadires al voltant. A la dreta, una porta que condueix a les habitacions interiors d'en Renard.

ESCENA PRIMERA

ENRIQUETA *y* BLANCA

Entren pujant pel tram d'escala de l'esquerra

ENRIQ. Gracies a Déu que som a casa!

BLANCA Ja no puc més!

ENRIQ. N'estàs segura de que'l porter no'ns ha vist?

BLANCA Al menos, així jo be m'ho penso. Ay! Quín dia!

ENRIQ. Ja ho pots ben dir.

BLANCA Però què hi deuen haver anat a fer els nostres marits a Cotte-sur-Mer? (*S'asseu al banc de repòs.*)

ENRIQ. El temps ens ho dirà. Entrem a casa, ara. Tens la clau?

BLANCA S'ha quedat sobre la xemeneya de la meva cambra del hotel.

ENRIQ. Doncs t'has lluit.

BLANCA Què no tens tu la teva?

ENRIQ. La tenía... La portava a la butxaca del guardapols; lo que hi ha és que guardapols y butxaca han desaparegut a Cotte-sur-Mer, junt ab el reste dels meus vestits... y ja sabs que m'he tingut de comprar aquest si no he volgut tornar a París ab trajo de bany.

BLANCA Y el senyor Renard?
ENRIQ. També ha desaparegut. Aixeca-t que t'ha adormiràs, ara, aquí!
BLANCA Ay, Enriqueta! Si estic tan cansada!
ENRIQ. Desgraciada! Si torna en Pataud y t'atrapa en aquest banc, pobre de tu!... Aixeca-t, aixeca-t, Blanca... (*Sacsejant-la.*) Blanca! Ja dorm. Blanca!
BLANCA (*Somniant.*) Armand! Armand méu! Deixa-m reposar una mica!
ENRIQ. Escolta. (*Cridant-li a cau d'orella.*) Mira en Pataud!
BLANCA (*Despertant-se esparverada.*) Ah! Quínes bromes que tens tu, també!
ENRIQ. Però què has fet per tenir aquesta sòn? En fi, no és qüestió de perdre'l temps conversant, ara; la nostra situació es compromesa... Hem d'entrar al pis d'un modo o altre.
BLANCA Truca; les criades pot-ser són dins.
ENRIQ. No. Com que és diumenge les hi he dat permís pera sortir y no tornaran fins les vuit.
BLANCA Què fem, doncs?
ENRIQ. (*Escoltant.*) Calla! Algú puja.
BLANCA Déu meu! Pot-ser són els nostres marits.
ENRIQ. (*Anant a mirar a l'escala.*) No! Es en Lluís! Estem salvades!
BLANCA Ah! Es en Lluís! (*S'asseu altra vegada y torna a adormir-se.*)

ESCENA II

LES MATEIXES *y* LLUÍS, *que arriba mal vestit y abatut*

ENRIQ. Vostè? Y ab quín estat?
LLUÍS. (*Dignament.*) Dispensi, senyora; no tinc l'honor de coneixer-la.
ENRIQ. Què diu?
LLUÍS. Que no la conec ni per servir-la. (*Posant la clau a la seva porta.*) Vaig a tancar-me a caseta meva: espero trovar-hi la calma y l'oblit.
ENRIQ. Però què he fet jo, pera rebre-m d'aquesta manera?
LLUÍS. Déu del cel! Ja la sents!... Per ella m'he arruinat... Per ella he sigut humiliat, patejat, bofete-

jat, negat, amenessat de mort, y arrestat en el terme de dues hores curtes... Y ja la sents!

ENRIQ. Arrestat?

LLUÍS. Sí, senyora. Y si no hagués sigut que he trovat un escarceller decent, que m'ha deixat anar donant-li'l meu rellotge, encara jeuría sobre la palla humida de la presó.

ENRIQ. Pobre Lluís!

LLUÍS. Veliaquí com ha acabat la meva trista odisea d'avuy... Y quan torno a casa meva, fadigat, abatut, deprimit... Mort! Encara la trovo a vostè a la meva porta... Sempre vostè!

ENRIQ. Es que no portem la clau de la nostra!

LLUÍS. Y què'm compta a mi? Què's creu que vuy continuar servint-li de joguina?

ENRIQ. Vaja! Sigui galant un cop a la vida. Vagi-m a buscar un manyà.

LLUÍS. Y cah! Ont me'n vaig és a dinar y sopar, per ara. Bones tardes, senyora. (*Entra al seu pis.*)

ENRIQ. Ah? Sí? Això fa?

LLUÍS. (*Cantant.*) L'amor es un déu felló.

ENRIQ. Miri que'ls nostres marits ens atraparan aquí.

LLUÍS. Be me'n refío.

ENRIQ. Y si això succeix, jo diré al meu: «De tot això n'ha tingut la culpa en Lluís», y li ensenyaré la seva carta. (*Li ensenya la carta.*)

LLUÍS. (*Tornant d'un brinco al replà.*) La meva carta!

ENRIQ. Va o no a buscar un manyà?

LLUÍS. Sab quí és vostè? Doncs vostè és el diable en persona.

ENRIQ. Espavilis.

LLUÍS. Y el meu dinar?

ENRIQ. Ens el menjarem aquesta y jo, tot esperant que vostè torni. (*Volguent despertar a la Blanca.*) Blanca! (*La Blanca's desperta.*)

LLUÍS. Còm! Vostès a casa meva? Ah, no! De cap manera.

ENRIQ. Doncs que vol que ensenyi la carta a en Petit?

LLUÍS. (*Ab resignació.*) No, no; entrin, mengin, beguin y que continui la festa y l'enrenou. Ja estic fet a tot. Si'm diguessin que a n'aquest moment s'acabava d'ensorrar el món, m'ho escoltaría resignat. (*Blanca s'asseu a la dreta de la taula.*)

ENRIQ. (*Prenent un telegrama que trova sobre'l seu plat.*) Vegi: aquest telegrama ve per vostè.

LLUÍS. (*Prenent el telegrama y somrient.*) Me deu

anunciar la mort de tota la meva familia. (*Llegint-lo.*) «Espera-m: aquesta vegada serà per tota la vida. Chechette.»

ENRIQ. Què significa això, senyor meu?

LLUÍS. (*Sense deixar de somriure.*) No ho sé; però de segur que això de Chechette es el nom d'una epidemia nova que ve a trobar-me. Que vingui que l'espero somrient. Seguin, seguin y mengin vostès mentrestant.

BLANCA Gracies. Lluís! (*Surt al replà y ajusta la porta del seu pis.*)

LLUÍS. No hi hà de què! Que aprofiti, senyores!

ENRIQ. Deus estar be de gana.

BLANCA Tinc més sòn que gana.

ENRIQ. Doncs jo tinc veritable fam! (*L'Enriqueta's posa a menjar y la Blanca s'adorm de mica en mica.*)

LLUÍS. (*Rellegint el despatx.*) «Espera-m; aquesta vegada serà per tota la vida...» Això ve de Cotte... Jo no hi conec pas cap Chechette a Cotte. Què és lo que ha de ser per tota la vida?... Per arrivar a compendre lo que'm passa avuy, sería precís que tingués un cap com un bombo... bah! bah! Anem a buscar el manyà...

ESCENA III

ELS MATEIXOS, *senyora* MAZAUBRAN *y* CLARA *que, pujant l'escala, arriven al replà*

MAZ. Encara hem de pujar un altre pis?

CLARA. Sí... encara... Mira, el senyor Petit!

LLUÍS. Eh? Oh! La senyora Clara y la seva mamà!

MAZ. Còm està?... Y la senyora Petit?...

LLUÍS. Bona!... Y vostès, han tingut un bon viatge?

CLARA. Excelent; gracies.

LLUÍS. (*Apart.*) Es més guapa a París que aprop de l'aigua, aquesta xicota.

MAZ. Havem vingut a veure al senyor Pontoy que viu al pis de sobre, per parlar-li del senyor Renard...

LLUÍS. Ah, sí?

MAZ. Sí, senyor... Ah, y li agraeixo novament els informes que va donar-nos d'aquest subjecte! Deuen ser molts amics vostè y ell!...

LLUÍS. Amics inseparables...

CLARA. Ja's coneix, ja; perquè és tot lo contrari de lo que vostè va dir-nos el senyor Renard... Es lleig, ordinari, mal educat, alcohòlic y està magre.

LLUÍS. (*Ab extranyesa.*) Còm diu, senyoreta?

MAZ. Y té una conducta impitjorable. Se la corre ab les senyores de la vida airada!... En fi, que és un-ciutadà benemèrit el tal senyor Renard!

LLUÍS. Dispensi-m!... dispensi-m!...

CLARA. Y el meu oncle que volía que m'hi casès ab un home així.

LLUÍS. Ah, sí? Es a dir que és vostè la senyoreta?...

MAZ. Ella mateixa; ja quasi estava tot arrenjat... Però ara ni menos en volen sentir a parlar més de aquest senyor...

LLUÍS. Oh, Déu meu, Déu meu! (*Se'n va a plorar al banc.*)

MAZ. Què li ha agafat?

CLARA. Pobre senyor, n'ha tingut un disgust de saber quí és el senyor Renard...

LLUÍS. Casar-me ab ella! Ab ella! (*La senyora Mazaubran y Clara se'n van escales amunt.*)

CLARA. Ja deu haver sigut un cop per ell, ja!

LLUÍS. (*Aixecant-se.*) Senyora, senyora, aquí hi ha un error a aclarir. El senyor Renard no és lo que vostès se creuen! Es un xicot ben digne de la seva filla y pot fer-la felissa.

MAZ. Vaja, home; no insisteixi! Li repeteixo que l'hem vist a Cotte ab una perduda; una tal Chechette...

LLUÍS. De debò?

MAZ. L'hi hem vist! Y ja compendrà que un individu així no pot ser el meu gendre! Anem a veure al teu oncle, anem filla meva...

LLUÍS. Però senyora... però senyoreta...

MAZ. Lo que ha de fer si'm vol creure, es allunyar a aquest home de casa de vostè... Passi-ho be. (*Desapareixen mare y filla per la dreta.*)

LLUÍS. Déu de Déu! (*Y torna a caure assegut al banc.*)

ESCENA IV

LLUÍS, ENRIQUETA, BLANCA *y després* PATAUD

ENRIQ. (*Que surt al replà alarmada pels crits d'en Lluís.*) Què fa en Lluís?... Encara no torna?

LLUÍS. (*Plorant fort.*) Déu de Déu!... Déu!

ENRIQ. Encara és aquí vostè? Què li passa?

LLUÍS. Tot me passa avuy!... Fins a última hora m'ha passat la sort... Ja ha passat!... Se tractava del meu pervenir!...

ENRIQ. Deixi-l estar el pervenir: el present és lo important. Vagi a buscar un manyà.

LLUÍS. Ja hi vaig!... Però pensi-hi, senyora; vostè les pagarà totes en un día... Déu té un bastó...! (*Va per anar-se'n, però en aquest moment se sent la veu d'en Pataud a baix de l'escala.*)

PAT. (*De dins.*) Propina? No n'hi donat may de propropina als cotxeros, jo!

ENRIQ. *y* LLUÍS. Ell!

PAT. (*De dins.*) Aneu-hi vos! Ximple!

LLUÍS. En Pataud!

ENRIQ. Si entra a casa seva veurà que la seva dona no hi és... Impedeixi-li l'entrada a qualsevol preu. (*Y's tanca a càn Lluís.*)

LLUÍS. Si. (*Puja uns quants graons de l'escala.*)

ENRIQ. (*Contemplant a la Blanca adormida.*) Y còm dorm!

ESCENA V

ELS MATEIXOS, PATAUD *y* MONBISSAC

(*En* PATAUD *arriba per l'esquerra ab una maleta a la mà.*)

LLUÍS. Ve sol.

PAT. (*Parlant sol.*) He montat al barco, però feya tan mala mar que no he volgut empendre'l viatge. (*Deixa la maleta a terra y se treu una clau que posa al pany de la seva porta.*)

LLUÍS. (*Anant a escometre-l.*) Bones tardes, senyor Pataud.

PAT. (*Tombant-se y deixant la clau al pany.*) Ah, senyor Lluís!... Ja ha tornat?

LLUÍS. No me'n he anat pas encara.

PAT. Mentiderot!... Be l'han vist aquesta tarde a Cotte-Sur-Mer!

LLUÍS. Quí?

PAT. Deixi-ho corre!...

LLUÍS. Doncs l'han enganyat...

PAT. A qui han enganyat és a en Petit, a Cotte; vostè y la senyora Enriqueta.

LLUÍS. Es fals!

PAT. Vaja! Que me'ls he estat escoltant tota la sessió, senyor Marquès de Sade!

LLUÍS. (*Somrient al públic.*) Ara soc el Marquès de Sade, jo.

PAT. No'm sab greu, per xò a mi aquesta relliscada, al contrari... Lo que hi hà és que pel bon nom de la casa no puc permetre que continui desempenyant ni un moment més el càrrec d'home de confiansa... Això, com compendrà, ja'n sería un abús de confiansa! Busquis feina.

LLUÍS. Es a dir que'm tira al carrer?

PAT. Això és: quan en una rahó social hi hà un marit enganyat, may se sab ben del cert quin és.

LLUÍS. Be; està molt be!... Prenguem-la ab resignació també aquesta nova desgracia!...

ENRIQ. (*Escoltant darrera de la porta de cân Lluís.*) No entenc lo que diuen...

LLUÍS. (*Veyent que en Pataud va a tombar la clau.*) Cristo! Ara entrarà al pis!... (*Interposant-se entre en Pataud y la porta del pis de la Societat.*) Senyor Pataud!

PAT. Què mana?

MONB. (*Treyent el cap per l'esquerra. Apart.*) Ah! El senyor Petit! (*Desapareix escales avall.*)

LLUÍS. El senyor Pontoy li prega que pugi a veure-l immediatament.

PAT. Ja hi pujaré després... De primer vuy anar a abrassar la meva dona.

LLUÍS. No, no; desseguida ha de pujar-hi, desseguida. Ha de donar-li una bona nova.

PAT. Potser li ha passat alguna desgracia a en Petit?

LLUÍS. Crec que sí...

PAT. Doncs hi pujo... (*Desapareix per la dreta, emportant-se'n la maleta.*)

LLUÍS. (*Seguint-lo escales amunt.*) Assegurem-nos de que hi entra al pis del senyor Pontoy.

ESCENA VI

ENRIQUETA, BLANCA, MONBISSAC *y* LLUÍS

(*Monbissac torna a aparèixer pel tram de l'esquerra.*)

MONB. No sento rès... Deu haver entrat a casa seva. (*S'acosta de puntetes cap a la porta de l'esquerra.*) Té; s'ha deixat la clau a la part de fòra. (*Va per pendre-la, però's deté.*) Ah, no!

(Decidint-se.) Sí, sí!... *(Treu la clau y se la posa a la butxaca.)* Ara podré entrar a casa seva quan ell se'n vagi. *(Desapareix per l'esquerra. Desseguida entra en Lluís per la dreta.)*

LLUÍS. Hi ha entrat.... Aprofitem l'ocasió. *(Se'n va a cridar a l'Enriqueta y a la Blanca.)* Hi hà la clau a la porta; vinguin depressa!

ENRIQ. *(Despertant a la Blanca.)* Blanca, vina, hi hà la clau a la porta!

BLANCA *(Despertant-se ab sobressalt.)* Ah! *(Les senyores passen al replà.)*

LLUÍS. *(Anant a la porta de l'esquerra s'adona de que la clau ha desaparegut.)* Ah!

ENRIQ. Què passa?

LLUÍS. Que la clau ha desaparegut.

ENRIQ. La clau?

LLUÍS. Sí; era aquí, al pany, y ja no hi és. *(La Blanca, rendida de sòn, s'asseu al banch y queda adormida.)*

ENRIQ. Pot ser ha caigut a terra.

LLUÍS. Ara s'hi barreja la màgica.

ENRIQ. Vostè té la culpa de tot!

PAT. *(De dins.)* L'hi asseguro que'n Renard m'ho ha dit que pugés.

LLUÍS. Vatúa! En Pataud torna!

ENRIQ. *(Entrant precipitadament, seguida d'en Lluís, al pis d'aquest.)* Campi qui pugui! *(Y tanquen la porta.)*

ESCENA VII

ELS MATEIXOS *y* PATAUD

PAT. *(Baixant.)* Rès, dispensi. He fet be de despatxar-lo a un beneyt que's permet bromes com aquesta.

LLUÍS. *(Baix a l'Enriqueta.)* Ay! Ara'ns hem deixat a la senyora Pataud!

ENRIQ. Té rahó! Oh, Déu!

PAT. *(Adonant-se de la Blanca que està adormida.)* Còm? La dòna? Què hi fa aquí la dòna?

ENRIQ. Ara anem a presenciar un drama esgarrifós.

LLUÍS. Sagnant!

PAT. Blanca!... Oh! y dorm... Blanca! Y dorm fort... Vetaquí'l somni de l'ignoscencia! *(Despertant-la.)* Blanca!

BLANCA (*Somniant.*) Vida meva! Amor meu! Altre vegada? (*Enriqueta y Lluís escolten darrera de lo porta.*)
PAT. Ara'm sommía.
BLANCA Oh! Abrassa-m!
PAT. Abrassem-la, doncs.
BLANCA (*Llensant-se als seus brassos endormiscada.*) Ah! Qué soc felissa als teus brassos! (*Despertant-se del tot y adonant-se del seu marit.*) Eh? Què és això?
LLUÍS Ja és morta?
ENRIQ. Encara no.
PAT. (*Amorosament.*) Soc el teu marit.
BLANCA Ah! Ets tu, ja?...
PAT. Sí. Es que no he anat a Londres... ni penso anar-hi mentres no's pugui fer el viatge a peu. Però què hi fas aquí?
BLANCA Què hi faig?
PAT. Sí. (*Al anar a obrir el pis, nota que no hi hà la clau al pany.*) Ep! Ahont es la clau? No l'has pas vista la clau?
BLANCA No, noy.
LLUÍS. Ja deuen haber entrat a casa seva. (*Entraobra la porta, però desseguida torna a tancar-la vivament.*) No!
PAT. Vols-t'hi jugar que'n Renard me l'ha robada per venjar-se, el lladre. (*Se'n va a trucar a càn Lluís.*)
LLUÍS. (*Baix, a l'Enriqueta.*) Ara truca aquí.
ENRIQ. Pst!
PAT. Ah! No vol respondre! Y còm ho farem sense clau? Però que soc bestia! Dona-m la teva.
BLANCA Ay! M'he descuidat d'endurme-la. Precisament per això'm troves aquí. He anat a donar un passeig cap a les Tulleríes...
PAT. Però la criada deu ser a dins.
BLANCA (*Ràpidament.*) No hi és; ha sortit; y l'Enriqueta ha anat a veure la seva padrina.
PAT. Sí, la seva padrina, sí! Lo que ha anat a veure ella... Però no, val més que ho ignori sempre... Escolta-m! Aquesta dòna es una qualsevol, y te mano que trenquis tota mena de relacions ab ella.
BLANCA Si tu m'ho manes!
PAT. Vaig a buscar un manyà; y tu vés a esperar-me a càn Pontoy. (*Se'n va escales avall.*)
BLANCA Està be.

ESCENA VIII

LLUÍS, ENRIQUETA *y* BLANCA
PETIT, *el* CHAUFEUR *y un* MARINER

Quan en PATAUD *ha desaparegut, la* BLANCA *va a trucar a la porta d'en* LLUÍS

BLANCA Corrin! Vinguin!
LLUÍS. (*Surtint al replà ab l'Enriqueta.*) Què passa?
BLANCA Que estic salvada! S'ho ha cregut tot! Tornaré a veure'l meu Armand!
ENRIQ. No se'l pot treure del cap el seu Armand. Y be, y jo? El meu marit deu haver tornat de Cotte, ab el tren, y arribarà d'un moment a l'altre.
LLUÍS. De Cotte? Es a dir que han anat a Cotte?
ENRIQ. Are se'n adona?
BLANCA Tranquilisa-t, amiga meva, el meu marit ha anat a buscar un manyà.
LLUÍS. (*Ferit per una idea.*) Mal llamp! Ara que hi penso! No'n trovarà pas cap. Avuy és diumenge.
ENRIQ. Ay! Déu meu! Què dirà'l meu marit si no'm trova a casa? (*En aquest moment arriven en Petit, el chauffeur y un mariner, per l'esquerra. En Petit va ab el trajo que portava al final del segon acte.*)
LLUÍS. (*Veyent-los y ab gran extrayesa.*) Ah!
CHAUF. Es vostè?
LLUÍS. (*A l'Enriqueta.*) La dama que hi fet robar a l'hotel.
ENRIQ. Reyna Santíssima!
CHAUF. Ha estat molt quieta en tot el viatge.
LLUÍS. (*A l'Enriqueta.*) Què'n farem ara d'aquesta dòna?
ENRIQ. (*A la Blanca.*) Que'n farem ara d'aquesta dòna?
BLANCA. Que se la entornin a Cotte.
ENRIQ. (*A n'en Lluís.*) Que se la entornin a Cotte.
CHAUF. Ahont la deixem?
LLUÍS. Tornin-la allà ahont era?
CHAUF. No pot ser. Se'ns han reventat els neumàtics.
LLUÍS. (*Somrient sempre.*) Una altre desgracia! Què hi farem?
ENRIQ. (*Ocurrint-se-li una idea.*) Ah!
LLUÍS *y* BLANCA. Què!
ENRIQ. (*Baix.*) Aquesta senyora porta'l meu vestit.

BLANCA Oy!
LLUÍS. S'acosta la fi del món! No passen més que coses extraordinaries.
CHAUF. Què vol que la deixem aquí al replà mateix?
LLUÍS. No; entrin-la aquí. (*Fent-los entrar al seu pis y entrant ab ells.*)
ENRIQ. (*A la Blanca.*) Doncs aixís estem salvades.
BLANCA Per què?
ENRIQ. Perquè la clau deu ser a la butxaca del meu guarda-pols.
BLANCA Es veritat. (*Deixen a en Petit desmayat a una cadira del costat de la taula.*)
LLUÍS. Y ara, surtin.
CHAUF. Y la propina?
LLUÍS. (*Després de butxaquejar, els entrega uns quants cèntims.*) Tinguin: vels-hi-aquí tot lo que'm queda.
CHAUF. Vint cèntims? Si que és magreta! (*El chauffeur y el mariner se'n van per l'escala. En Lluís surt al replà.*)
ENRIQ. (*A en Lluís.*) Estem salvats. Aquesta senyora porta la meva clau a la butxaca.
LLUÍS. Doncs, prenem-li (*Corrent al costat d'en Petit.*)
ENRIQ. Depressa! (*Entrant ab la Blanca al pis d'en Renard.*)
LLUÍS. (*Repensant-se.*) Còm que's tracta d'una senyora, crec que és més convenient que la escorcolli vostè mateixa.
ENRIQ. Té rahó... Ay! Tan de bò que hi sigui! (*Palpa a en Petit.*)
PETIT. (*Fent un crit.*) Ah!
ENRIQ. Si és un home!
LLUÍS y BLANCA Un home?
PETIT. No'm fassin mal.
ENRIQ. (*Ab extranyesa.*) Oh! Aquesta veu...
BLANCA y LLUÍS. Què?
ENRIQ. Que diría que és del meu marit.
LLUÍS. El seu marit? Esperis. (*Estrafent la veu.*) Qui ets tu, segrestada?
PETIT. Jo soc el senyor Petit.
TOTS. (*En veu baixa.*) Ell!
ENRIQ. (*Baix a Lluís.*) Ha segrestat al meu marit! Aquesta si que és bona!
LLUÍS. Es un altre succès extraordinari; ja no ve de aquí; ja no'n faig cas.
ENRIQ. Però per què porta la meva roba?
LLUÍS. Deixin-me sol ab ell.

ENRIQ. El deixem, però no's descuidi de pendre-li la clau.

ESCENA IX

ELS MATEIXOS, PONTOY *baixant ab la* CLARA *y la senyora* MAZAUBRAN

PONT. Te garanteixo que això és un mal entès. *(Adonant-se de que la porta del pis d'en Renard está entraoberta.)* Mira: precisament el senyor Renard és a casa seva.

BLANCA *(Que's trova al peu de dita porta y veu a en Pontoy.)* Hola, senyor Pontoy!

PONT. Ah! Senyora Pataud.

BLANCA *(Empenyent-lo cap al fons.)* No's pot entrar.

ENRIQ. *(Empenyent a la senyora Mazaubran y a la Clara.)* El senyor Renard ha sortit.

PONT. Però...

ENRIQ. Pujem al seu pis, senyor Pontoy.

PONT. Però...

BLANCA Allí en parlarem. *(En Pontoy y les senyores desapareixen escales amunt.)*

ESCENA X

LLUÍS *y* PETIT

LLUÍS. *(Després de palpar els vestits d'en Petit.)* *(Apart.)* Sí, que la porta la clau.

PETIT. No'm maltractin, per favor. Ja pagaré lo que sigui!

LLUÍS. *(Abrassant-lo emocionat.)* Pobre víctima!

PETIT. Quí m'abrassa?

LLUÍS. *(Bo y deslligant el mocador que tapa'ls ulls d'en Petit.)* Jo.

PETIT. *(Aixecant-se.)* Lluís! Ets tu? Soc a casa teva! Tu m'has salvat! *(L'abrassa.)* Y còm! Còm!

LLUÍS. Dos homes acaben de portar-te.

PETIT. Dos enmascarats, oy? Anaven ab careta?

LLUÍS. Un d'ells, sí.

PETIT. Amaga-m! Amaga-m!

LLUÍS. No tinguis por; ja són fora.

PETIT. Gracies.

LLUÍS. Però, diga-m: Còm és que portes aquesta roba?

PETIT. Ay, si sapiguessis lo que m' ha passat avuy, amic meu! No cal dir-te, a la Enriqueta, ni paraula! Y còm està l'Enriqueta?

LLUÍS. Be, y tu?

PETIT. No ha fet pas cap tontería mentres he sigut fora?

LLUÍS. Cap: ni una.

PETIT. Millor. No l'has pas deixada sortir peu ni cama de casa?

LLUÍS. Ni peu, ni cama... però conta-m què ha sigut de tu...

PETIT. De primer deixa-m un vestit teu, per rependre'l meu sexe.

LLUÍS. Està be. Despulla-t, mentres tant te'l porto. *(Apart.)* Després li pendré la clau. *(Desapareix per la porta de la dreta.)*

PETIT. Estic tot cruixit. Aquest auto satànic m'ha sacsejat tot y els esbirros del capità, semblava que busquessin expressament el mal camí, els canallas... Y quí deu ser, la mestressa de aquest vestit? *(Treyent-se una clau de la butxaca.)* Una clau! La de casa seva! Que'n deu tenir de feyna ara per entrar-hi. *(Llensa la clau.)* Paciencia! També'n tinc jo per entrar a la meva! Jo també la he perduda la clau. La he deixada ab els meus vestits a les mans d'aquell pirata.

ESCENA XI

PETIT, JAMBARD *y* CHECHETTE

JAMB. *(Pujant per l'escala seguit de Chechette. Ell porta un vestit a la mà; ella una maleta.)* L'entressol és aquí. Hem arribat a la casa del vostre còmplis. Ell vos ha robat l'honor, ell vos el tornarà.

CHECH. *(Apart.)* Si que tindrà feina, pobre home.

JAMB. Es solter, y t'hi casaràs... L'esquerra és aquesta. *(Truca a la porta d'en Lluís. En Petit que s'ha anat despullant, va ab pantalons y ermilla de senyora y porta'l barret posat encara.)*

PETIT. Jo diré que de tot això'n té la culpa aquet cràpula de Pataud. *(Al sentir la campaneta de la porta.)* Té, ara truquen. *(Obrint-la una mica.)* A quí demana? Déu! El Pirata! *(Va per tancar-la.)*

JAMB. (*Treyent el cap.*) Viu aquí el senyor Renard?

PETIT. (*Afectant una veu afemellada.*) No senyor: no hi viu aquí.

JAMB. (*Retirant-se.*) Dispensi, senyora. (*A la Chechette,*) Aquí hi viu una bruixota; truca aquí devant. (*La Chechette se'n va a trucar al pis de devant.*)

PETIT. Ell! No'm faltava més que això, ara. (*Se queda escoltant darrera de la porta.*)

CHECH. No responen.

JAMB. Miserable! Obra o enfonzo la porta. Ay! Que soc bestia! (*Treyent-se una clau de la butxaca.*) He trovat aquesta clau en el seus pantalons (*Frova la clau al pany.*) Endevinada! (*Obra la porta. A la Chechette.*) Entra!

CHECH. Còm? Voleu que...

JAMB. (*Empenyent-la.*) Entra, dic! (*Surten tots dos per l'esquerra.*)

ESCENA XII

PETIT *y* LLUÍS

PETIT. Ara si que estic ben fresc! (*Mira ab recel al replá, però veyent que no hi ha ningú hi passa.*) Que se n'ha anat ja? (*Mira per l'ull de l'escala.*) Me deu esperar abaix al carrer...

LLUÍS. (*Entrant per la dreta, atravessa l'escena fins a trobar a en Petit.*) Veste a vestir... Ho trobaràs tot preparat sobre'l meu llit.

PETIT. Ay, Lluís!... El que m'ha segrestat és aquí!

LLUÍS. (*Apart.*) Estic perdut!

PETIT. Coneixes a en Jambard? Doncs és el que m'ha robat de Cotte perque li he prés a l'amiga.

LLUÍS. Còm?

PETIT. No ho sé com; m'han passat coses que no m'explico, ni probablement m'explicaré may...

LLUÍS. (*Apart.*) Se veu que avuy les tempestats són generals.

PETIT. Y ara m'espera abaix. Salva-m! (*Ab resolució.*)

LLUÍS. Oh! si que't salvarè. Encara que m'hagués de costar la vida.

PETIT. Doncs, escolta: per lo que pugui convenir-te y perquè sapigues de que't parlen, si t'encares ab en Jambard, t'haig d'advertir que a Cotte-sur-

Mer, he donat el teu nom per no compromete'l meu.

LLÍUS. Eh?

PETIT. Doncs be; ara te'l torno. Ja li pots dir que ets tu el que han trovat a la caseta.

LLUÍS. Y quan li hagi dit, què passarà.

PETIT. Quan li hagis dit es fàcil que't mati, pero no tinguis por, si arriba aquest cas desgraciat, passaré a ta mare una renda de siscents francs. Tens por? Dubtes? (*Heroicament.*)

LLUÍS. Doncs no, no dubto; té dec això y molt més. (*Apareix l'Enriqueta per l'escala.*)

PETIT. (*Abrassant-lo.*) Amic, heròic, adéu... Vaig a vestir-me al teu quarto. (*Se'n va per la dreta.*)

ESCENA XIII

LLUÍS *y* ENRIQUETA

ENRIQ. (*Trucant a la porta d'en Lluís.*) Lluís!, soc jo. (*Surtint al replá.*)

LLUÍS. Pst. El seu marit és a la meva cambra.

ENRIQ. Què hi fa?

LLUÍS. Se cambía de sexe.

ENRIQ. Però y la clau? Y la clau?

LLUÍS. Es al guarda-pols; esperis aquí: vaig a buscar-lo. (*Entra a buscar el guarda-pols y l'entrega a l'Enriqueta.*)

ENRIQ. Depressa, per favor.

LLUÍS. Tingui.

ENRIQ. A la fi. (*Escorcollant les butxaques del guarda-pols y al adonar-se de que no hi há la clau, fa un xiscle.*)

LLUÍS. Què?

ENRIQ. Que no hi és la clau.

LLUÍS. Però si jo la he tocada fa un instant.

ENRIQ. L'ha perduda com l'altre; vostè és un imbècil. Ah! Totes les desgracies d'avuy me les ha portat vosté.

LLUÍS. Jo?

ENRIQ. Sí! Si m'hagués impedit d'anar a Cotte, no hauría passat rès!

LLUÍS. Just!

ENRIQ. No és bó pera rès. (*Li tira'l guarda pols a la cara y desapareix escales amunt.*)

LLUÍS. (*Parlant sol.*) Si demà no tinc els cabells blancs serà perqué ja me'ls hauré tenyit.

ESCENA XIV

LLUÍS *y* JAMBARD

JAMB. (*Sortint de cân Petit y Pataud.*) Aquest poca vergonya no és a casa seva.

LLUÍS. (*Al veure-l*) Déu meu! El boig de Cotte! (*Fuig escales avall després de tirar-li el guardapols.*)

JAMB. Ell! Vina! No fugis: o't casaràs ó't mataré. (*Desapareix darrera d'ell.*)

ESCENA XV

PETIT *y* CHECHETTE

PETIT. (*Entrant per la dreta, vestit ab un trajo d'en Lluís, y passant al replá.*) Dins d'aquest vestit hi cab tota la rahó social plegada... No hi fa rès; diré a l'Enriqueta que la pena d'estar separat d'ella, m'ha fet amagrir (*Truca al seu pis.*) Soc jo, Enriqueta.

CHECH. (*Entrant.*) Ah! Cónsul!

PETIT. (*Estupefacte.*) La Chechette!... a casa meva! Tu a casa meva? Què hi fas aquí, desgraciada?

CHECH. T'he espero ab el capità.

PETIT. Còm? Aquest llop de mar també és aquí?

CHECH. Ara ha surtit a buscar-te. Està furiós y ho ha trencat tot, vidres, miralls, porcelanes...

PETIT. Y no ha trovat ningú que'l fés lligar, a casa?

CHECH. Si no hi havía ningú en tot el pis. El capità m'ha fet instalar al teu dormitori y ficar-me al teu llit, al costat de la teva maleta.

PETIT. Sí? Doncs be; ara fas la teva, y entorna-t'en desseguida cap a Cotte-sur-Mer. (*Acompanyant-la cap a dins del pis.*)

CHECH. Pensa-hi en que aquesta vegada es per tota la vida.

PETIT. (*Sentint la veu de l'Enriqueta que baixa del pis d'en Pontoy.*) Estic perdut! L'Enriqueta! (*Empenyent-ta.*) Entra.

CHECH. Pero?

PETIT. Entra depressa. (*L'obliga a entrar al seu pis y's queda dret al peu de la porta, que ha ajustat rápidament.*)

ESCENA XVI

PETIT *y* ENRIQUETA, *desprès* CHECHETTE
y desprès JAMBARD

ENRIQ. Oh! El meu marit!
PETIT. Oh! Vida meva!
ENRIQ. Ets tu?
PETIT. No m'esperaves, oy? Es clar, com que jo t'havía dit que no tornaría fins demà.
ENRIQ. En efecte.
PETIT. Veuràs, ja t'esplicaré lo que ha passat. Al moment d'embarcar-nos ens han dit que la casa Morris havía fet suspensió de pagos, aleshores jo que sí que me'n entorno cap a caseta desseguida, per passar la nit, que ja considerava perduda, al costat de la meva Enriqueta del meu cor.
ENRIQ. Així, doncs, ara tornes de Calais.
PETIT. Naturalment.
ENRIQ. (*Apart.*) Mentider. Però quí sab si sospita y vol desconcertar-me... Siguem ben amables. (*Ab salamería.*) Oh! Nano meu! Quina alegría que'm dónes!
CHECH. (*Entrant d'una revolada.*) Qué és això? (*S'interposa entre marit y muller y pega una bofetada a en Petit.*) Desvergonyit!
PETIT. (*Apart.*) Com no s'obra la terra y el cel s'ensorra y ens hi atrapen a tots entremitg!
ENRIQ. Eh? Quí és vostè?
CHECH. Soc una senyora que no permeto que ningú's rigui de mi. Soc la promesa del senyor.
ENRIQ. La seva promesa?
PETIT. No! No! No te la escoltis a n'aquesta dona. Ni la conec ni sé qui és. Te juro que no sab lo que's diu. (*Tracta d'endur-se'n a l'Enriqueta.*)
ENRIQ. (*Desprenent-se d'ell y encarant-se ab la Chechette.*) Permet-me. Aquest senyor és el seu promès?
CHECH. Per tota la vida.
PETIT. Deu esser la boja aquesta senyora. Te repeteixo que no sé qui és, o sino prova-ho, pregunta-li còm me dic.
CHECH. Lluís Renard.
PETIT. (*Somrient triomfalment.*) Ja ho veus, me pren

per en Lluís. Es veu que s'ha tocat, pobre xicota. Anem, anem.

CHECH. Què diu? Què m'he tocat? Es dir que vols negar que m'has jurat avuy a Cotte-sur-Mer, que m'estimaves.

PETIT. A Cotte-sur-Mer? Ni sé ahont és. Precisament acabo d'arrivar de Calais. (*Agafant el bras de l'Enriqueta.*) Anem, anem.

ENRIQ. Aquesta dòna no és boja. Aquesta dòna diu la veritat.

PETIT. Te juro Enriqueta...

ENRIQ. Prou! Ja no hi ha rès de comú entre nosaltres dos. Vaig a buscar el meu sombrero a casa la senyora Pontoy y m'entorno ab la meva familia per esperar el divorci. (*Se dirigeix cap el fons.*)

CHECH. Còm, divorci? Doncs és casat?

ENRIQ. (*A la Chechette.*) No s'amoïni per això. No ho serà gaire temps. (*A n'en Petit.*) Adéu, senyor Renard.

JAMB. (*Que acaba de pujar.*) Quí és que parla d'en Renard? Ahont és, que li trencaré les cames.

ENRIQ. Aquí'l té. (*Senyalant a en Petit. En Jambard se precipita sobre d'ell, que l'espera agenollat y ab el cap baix.*)

PETIT. Ha arrivat la meva última hora.

JAMB. (*Després de haver-se'l mirat ab detenció.*) Aquest és en Renard? No pot ser.

PETIT. Abreviem, capità. Mati-m d'una vegada.

JAMB. Ah! No! A mi no m'hi vingui ab aquestes...

PETIT. Còm?

JAMB. Vostè tracta de salvar al senyor Renard fent-se passar per ell.

CHECH. Eh?

JAMB. Però desgraciadament pel seu amic, el conec prou be a n'en Renard. L'he vist aquesta tarde a Cotte. Es un home petit, moreno, rodò com una poma...

CHECH. Què s'empesca ara?

JAMB. Per més senyes, acabo de trovar-lo en aquesta mateixa casa fa un moment. Se m'ha escapat, però paciencia; ja l'atraparé una hora o altre.

PETIT. Qué és extrany...! No diu que'n Renard ha estat avuy a Cotte?

JAMB. Naturalment.

PETIT. Doncs es veritat: jo no soc en Renard!

CHECH. (*Apart.*) Quín aplom que té aquest home.

PETIT. En Renard m'ha jurat que no s'havía mogut d'aquí. Ara be. Què hi ha anat a fer a Cotte?

JAMB. Mal llamp! Hi ha anat a expansionar-se ab aquesta senyora dintre una caseta de banys.

PETIT. Ah, no! El que estava ab la senyora a la caseta era jo. (*Ajupint novament el cap.*)

JAMB. Y cah! Vostè lo que vol es atabalar-me. Jo sé lo que sé. Jo m'instalo aquí, y així que'n Renard torni, me'l menjo.

PETIT. Jo encara li faré millors condicions. Esperi-l en el seu pis y quan arrivi ja l'avisaré. (*Tracta de conduir-lo cap al pis d'en Renard.*)

JAMB. Ah! No! Dispensi: ell viu en aquest altre costat.

PETIT. No, home, no.

JAMB. Aquí viu la bruixa.

PETIT. La bruixa soc jo. (*Tornant a ajupir el cap.*)

JAMB. Vostè?

PETIT. Sí, ja li explicaré més tard. Ara entri.

JAMB. En fi, entrem. Així com així no haig de deixar aquesta casa sense haver-me menjat y digerit al senyor Renard.

PETIT. Per això mateix.

JAMB. Vina ab mi desgraciada. (*Entra a cân Lluís.*)

CHECH. (*Apart y ab sentiment.*) El Cònsul, casat! Quí ho havía de dir?

JAMB. (*A la Chechette quan se troven sols al pis d'en Renard.*) Es valent aquest xicot, exposa la pell pel seu amic. Es valent, però es imbècil. (*S'asseuen prop de la taula.*)

ESCENA XVIII

ELS MATEIXOS *y* MONBISSAC

PETIT. La meva dòna es a cân Pontoy. S'ha d'aclarir tot això. (*Puja un parell de graons; després se repensa y torna al prosceni.*) Perquè hi ha anat avuy en Lluís a Cotte? Y perquè no m'havía dit que ha surtit de casa? (*Torna a pujar dos o tres graons y torna a repensar-se y a baixar al prosceni.*) Y perquè se n'ha anat de París? Quí sab si ha anat a acompanyar la dòna d'en Pataud? (*Torna a pujar quan l'entrada d'en Monbissac el detura.*)

MONB. Acabo de topar ab en Petit al carrer... Aquest és el moment d'anar a trovar la seva dona. (*Se'n

va a obrir el pis d'en Petit ab la clau que porta a la butxaca.)

PETIT. (*Observant-lo y apart.*) Quí és aquest? Què fa? Còm? Té una clau? No hi hà dubte: és un lladre. (*Tirant-se-li a sobre y a grans crits.*) Lladres! lladres!

MONB. Calli, caballer, per tots els sants del cel; vostè me pren per altre.

PETIT. Aleshores, miserable, perquè tractaves d'espanyar la meva porta.

MONB. La seva porta? (*Apart.*) Ah! Es en Pataud, el soci d'en Petit.

PETIT. No parli sol, perquè aquest vici ja s'ha declarat ridícul y de mal gust. Respongui.

MONB. Caballer: me veig obligat a confiar-li un secret. Si vostè és un home de cor, espero que no n'abusarà. Estimo a la muller del seu soci.

PETIT. Què? No es possible. Vostè, també? Aquesta dona és una Messalina, doncs.

MONB. Si és tant hermosa!

PETIT. Be, això va a gustos. A mi no m'agraden gaire les rosses.

MONB. Però si no n'és de rossa. Si és morena, ardentament morena.

PETIT. La senyora Pataud es rossa, deliciosament rossa.

MONB. Però la senyora Petit es morena.

PETIT. (*Ab un crit.*) Què?

MONB. La senyora Petit, es morena y ben morena, y com que la he seguida inútilment de la Magdelena a aquí, d'aquí a Cotte y de Cotte aquí, permeti-m que ara que deu estar sola...

PETIT. Un instant! Diu que ha vist a la senyora Petit a Cotte, no fa molt?

MONB. Just! Y anava ab el seu marit.

PETIT. Ab el seu marit?

MONB. Sí; un tipo petitò, gras y ab cara d'esverat.

PETIT. Déu del cel! Caballer!

MONB. Vaja, ja n'hi ha prou! Deixi-m estar que al capd'avall vostè no'n deu haver de fer rès de tot això.

PETIT. Què no n'haig de fer rès? Ja ho veurà; pari les orelles. Jo soc el senyor Petit; jo y ningú més, ho sent? El veritable senyor Petit, de la casa Petit y Pataud. Veliaquí la meva targeta, (*N'hi entrega una que's treu de la butxaca de la americana.*)

MONB. (*Llegint-la.*) «Lluís Renard». Què vol divertir-se ab mi, vostè?

PETIT. Té rahó, és clar, com que aquets són els vestits del meu dependent, però en fi; miri-m be, senyor meu, y desprès de mirar-me vegi si s'atreveix a afirmar que no soc jo el propi... interessat.

MONB. (*Ab ironía.*) En efecte, si que'n fa cara de ser-ho. Aquets ulls... aquet front... Li confesso que'm posa ab dubte.

PETIT. (*Fent-lo entrar d'una empenta al pis d'en Renard.*) Vaja, prou; entri aquí!

JAM. (*Abraonant-se a n'en Monbissac.*) Es ell! Ah! Canalla!

MONB. Jo?

JAM. (*Desprès de veure que s'ha tornat a equivocar.*) Però si no és aquest tampoc!

MONB. Ahont hi anat a parar? (*S'asseu prop de la taula, al costat de la Chechette, ab qui comensa a flirtejar.*) Me costen més disgustos aquesta mena d'aventures. (*Apareix en Pataud per la escala.*)

ESCENA XIX

ELS MATEIXOS *y* PATAUD

PETIT. (*Desde'l replá.*) Recapacitem: l'Enriqueta ha anat a Cotte y en Lluís també, y's feyen passar per marit y muller. Déu del cel! Què ha passat aquí?

PAT. (*Parlant sol.*) No trovo cap manyà. El diumenge tanquen tots. (*Al veure al seu soci.*) Ah, Petit!

PETIT. Pataud!

PAT. Encara no t'ha trinxat el capità?

PETIT. No's tracta d'això, ara. Escolta, Pataud. Vaig a revelar-te una cosa inaudita. L'Enriqueta ha anat avuy a Cotte.

PAT. Ja ho sé; jo li he vista.

PETIT. Tu, també? Y què hi anat a fer tan lluny del boulevard Montmatre?

PAT. Encara no ho has averiguat? Ha anat a enganyar-te ab el teu amic Lluís.

PETIT. Això és impossible. L'Enriqueta, la meva Enriqueta, no és capassa... Y en Lluís tampoc.

PAT. Benaventurats els mansos, però en fi. Jo ja sé lo que'm dic.

PETIT. Tu ho has vist?

PAT. No, però ho he sentit. Ocupava la cambra del costat de la meva.

PETIT. (*Sorprès.*) Ah, no! Cah, home, cah! A la cambra del costat de la teva hi havía... be, deixem-ho correr això!

PAT. Què vols dir?

PETIT. Rès. Per lo que respecta al meu assumpte, tornaré per l'honra de la casa Petit y Pataud.

PAT. Si tu haguessis d'esser el depositari de l'honra de la casa, pobre casa y pobre honra!

PETIT. Què vols dir?

PAT. Més concretament. Hi hà gent que en aquest cas t'aconsellaríen indulgencia, però jo't dic: hauríes de matar-los á tots dos; sé que no ho faràs, però hauríes de matar-los.

PETIT. Qué'ls mataríes tú, en el meu lloc?

PAT. Sí; el marit que mata a la seva dona, té dues ventatges; evita'l ridícol y's queda viudo.

PETIT. Doncs tu sí que si no ets felís, és per que no vols.

ESCENA XX

ELS MATEIXOS *y* ENRIQUETA

PAT. Prepara-t; la teva dona baixa; ara és l'ocasió.

PETIT. (*A l'Enriqueta que ha aparegut pel fons.*) Senyora, acostis!

ENRIQ. Deixi-m estar vostè, a mi; tot s'ha acabat entre nosaltres dos.

PETIT. No cridi, no cridi. Ho sé tot. Vostè ha anat a Cotte.

ENRIQ. Vostè, hi ha anat, vostè! Però en fi, què hi hà?

PETIT. Hi hà que vostè m'enganya.

ENRIQ. Y què?

PETIT. Còm, y què?

PAT. (*Apart.*) Ja'n té de cinisme, ja, aquesta dona.

MONB. Me sembla que's barallen al replà. (*En Jambard s'acosta a la porta y escolta.*)

PETIT. (*A l'Enriqueta.*) Y en Lluis es el seu complis?

ESCENA XXI

ELS MATEIXOS *y* LLUÍS

LLUÍS. Y cah ha de ser; això no es veritat; no la cre-

guis; la carta que acaba d'ensenyar-te me l'ha feta escriurer per riure-s de mi.

ENRIQ. (*Apart.*) Ah! El malahit!

PETIT. Quína carta, miserable, quína carta?

LLUÍS. Ah! No te l'ha ensenyada.

PETIT. No, canalla, brétol. Quí m'ho había de dir de tu? De tu! aquí he cobert de beneficis! de tu que cobres a casa meva un sou de cent francs mensuals pera treballar catorze hores diaries no més.

LLUÍS. (*Ab còmica emoció.*) Petit, no sọc culpable!

PAT. (*A en Petit.* Mata-l però no'l fassis patir.

PETIT. No'm maregis, tu, ximple. (*A en Lluis.* Y goses a dir que no ets culpable?

LLUÍS. No. Tot lo que he fet ha sigut pera servir-te.

PETIT. Prous desvergonyiments! Surtin d'aquí que no'ls vuy veure may més al davant meu.

LLUÍS. (*Rompent a plorar.*) Ah! Era la darrera injusticia que podía esperar. (*Refent-se una mica.*) Doncs be: ja no puc aguantar més. Ni el pes de totes elles, ni el de la meva conciencia. Sí, jo estimo a la teva dona, pero respetuosament, platònicament... T'adora y és honrada. Avuy hem anat a Cotte, sí, però no hi havem anat a fer rès de mal.

PETIT. Doncs perque has pres el meu nom?

LLUÍS. Parlem-ne d'això. Sabs que m'ha costat el teu nom? Una bofetada, una cossa, tota la roba que tenía, tres intents de desafío, un susto de mort, la presó y la ruina... Y mira com m'ho pagues. Y de tot plegat això és lo que'm sab més greu!...

ESCENA XXII

ELS MATEIXOS, SENYORA MAZAUBRAN, CLARA, PONTOY *y finalment* BLANCA

ENRIQ. (*Apart, conmoguda.*) Pobre xicot!

JAMB. (*Que ha sortit al replá.*) Mala onada se m'endugui; m'ha trencat el cor. (*S'aixuga una llágrima traidora.*)

MAZ. (*Entra seguida de la seva filla y den Pontoy, dirigint-se a en Lluís.*) No plori més, senyor Renard; la senyora Petit ens ho ha comptat tot:

vostè s'ha portat com un veritable cavaller. Li dono la meva filla.

ENRIQ. (*Al seu marit.*) Ves si casaría el meu aimant.

PAT. Però no comprens, infelís, que tot aquesta gent s'esforsen a enganyar-te? Si no era la teva, quína era la dona que hi havía en el quarto del costat del meu?

BLANCA (*Baixant al prosceni y ab tota la boca.*) Era jo!

TOTS Eh?

PETIT. (*A l'Enriqueta.*) Ara la mata.

PAT. (*Després d'un gest horriblement trágic se repensa y somriu.*) Ah! Ja ho entenc tot!... Cor gran! Ara voldríes sacrificar-te per salvar a la teva amiga.

BLANCA M'has comprés. Veig que no hi ha manera d'enganyar-te.

PETIT. Be, noy!

PAT. Aquest geste sublim, no més una dona honrada com tu es capassa de trovar-lo.

JAMB. En Renard m'ha enternit; mereix que'l perdoni.

ENRIQ. Ja veus a lo que condueix el fer vigilar massa la dona.

PAT. (*Ab la má dreta sobre'l front de la Blanca.*) La casa Petit y Pataud, Societat en Comandita, té depositat el seu honor y el seu prestigi en tu.

PETIT. Sino que tu pots dir al revés dels avis formigues: Pobre casa'l día que jo no tanqui'ls ulls!...

TELÓ

CATALEG de les obres de Frederic Soler *(Pita[...]* que's troben de venda a la *Llibrería de Bonavia i Du[...]* *carrer Boquería, 20, Barcelona.*

UN ACTE

	Ptes.
A la vora del mar. Comedia . .	1
El ret de la Sila. Comedia . .	1
Cura de moro. Comedia . . .	1
El jardí del General. Comedia .	1
La vivor de l'estornell. Comedia	1
La mosca al nàs. Comedia . .	1
Cafè i Copa. Comedia	1
La dòna i la ballarina. Comedia	1
Per carta de més. Comedia . .	1
Els cantis de Vilafranca. Co.	1
Palots i ganxos. Comedia. . .	1
Les peres a quarto. Pessa. . .	1
La Rambla de les flors. Sarsuela	0'50
La Butifarra de la Llibertat.	0'50
¡Coses del oncle! Comedia . .	0'50
Les píldores de Holloway. Co.	0'50
Un barret de rialles. Comedia .	0'50
En Joan Doneta. Comedia . .	0'50
El Boig de les campanilles. Co.	0'50

DOS ACTES

La casaca i la casulla. Comedia.	1'50
La Campana de Sant Llop. Comedia	1'50
El Teatre per dins. Comedia. .	1'50
El Sagristà de S. Roc. Sarsuela.	0'50
La fira de S. Genís. Sarsuela. .	0'50
El Moro Benani. Sarsuela . .	0'50
El pla de la Boquería. Sarsuela.	0'50
Donya Guadalupe. Sarsuela. .	0 50
La festa del barri. Sarsuela . .	0'50
Els estudiants de Cervera. Sarl.ª	0'50
A posta de Sol. Sarsuela . . .	0'50
Els Pescadors de Sant Pol. Sarl.ª	1
La Sabateta al balcó, Comedia .	1'50
La Esquella de la Torratxa. Sarsuela	0'50
El Cantador, Comedia. . . .	0'50
Ous del dia. Comedia	0'50
Si us plau per forsa. Sarsuela .	0'50
Un mercat de Calaf. Comedia .	0'50
La Vaquera de la piga rosa Comedia	0'50
Les carabasses de Montroig. C.ª	0'50
El punt de les dònes. Comedia.	0'50
Els Héroes i les grandeses. C.ª	0'50
El castell dels tres dragons.	0'50
La venjansa de la Tana. C.ª	0'50

TRES ACTES

La Rosa blanca. Drama. . . .	2
La fals. Drama.	2
Les modes. Comedia	2
La bala de vidre. Comedia . .	2
L'Hostal de la Farigola. C.ª	2
El dir de la gent. Comedia . .	2
El Campanar de Palma. Drama.	2
Les papellones. Comedia. . .	2
L'àngel de la guarda. Comedia.	2
L'Urbanitat. Comedia	2

Els polítics de gambetto. C.ª
El didot. Comedia . . . . . .
L'Hereuet. Comedia. . . . .
La qua de palla. Comedia. . .
El primer amor. Drama . . .
Or. Drama . . . .
L'Apotecari d'Olot. Comedia .
Les francesilles. Comedia . .
L'últim Rei de Magnolia. Sar.
El Comte l'Arnau. Drama. . .
100,000 duros. Drama. . . .
Barba Roja. Drama . . . . .
La Rondalla de l'infern. Drama.
El monjo negre. Drama . . .
El llibre de l'honor. Drama . .
Les joies de la Roser. Drama. .
O Rei o res. Drama . . . . .
El Rector de Vallfogona. Drama
El collaret de perles. Drama. .
La dida. Comedia . . . . .
El ferrer de tall. Drama . . .
Els Segadors. Drama . . . .
Senyora i majora. Drama. . .
El Contramestre. Drama . . .
Cercol de foc. Drama . . . .
La banda de bastardía. Drama .
La ratlla dreta. Drama. . . .
Sota terra. Drama . . . . .
El pubill. Drama. . . . . .
El lliri d'aigua. Drama. , . .
Batalla de Reines. Drama. . .
La pena de mort. Drama . . .
La Creu de la Masía. Drama. .
La filla del marxant. Drama. .
El forn del Rei. Drama. . . .
Les Claus de Girona. Drama .
Els Egoistes. Comedia . . . .
El Veguer de Vic. Drama. . .
L'infern a casa Drama. . . .
La carta de Navegar. Comedia.
La mà de l'Inglès. Comedia. .

QUATRE ACTES

El trinc del or. Comedia . . .
La bruixa. Drama. . . . . .
El plor de la maratra. Drama .
El timbal del Bruc. Drama . .
Les eures del mas. Drama . .
El Rustic Bertoldo. Comedia .
Bertoldino. Comedia . . . .

CINC ACTES

Judas de Keriot. Drama . . .
Jesús. Drama . . . .
El bressol de Jesús. Drama . .

POESIES PREMIADES

Un volúm en foli, de 400 planes, contenint 115 poesíes, ambil·lustraciónsden Padró.